

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

DIPLOMSKA NALOGA

ANALIZA POSLOVNEGA IN RAČUNOVODSKEGA
POROČANJA V LETNEM POROČILU

ANDREJKA ŠPIK

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Diplomska naloga

ANALIZA POSLOVNEGA IN RAČUNOVODSKEGA
POROČANJA V LETNEM POROČILU

Andrejka Špik

Koper 2009

Mentor: doc. dr. Tatjana Horvat

POVZETEK

Letno poročilo je po mnenju mnogih strokovnjakov najpomembnejše orodje podjetja pri komuniciranju z javnostmi. Različne uporabnike letnega poročila zanimajo različni podatki. Prav vse pa zanima, ali je podjetje pri svojem poslovanju uspešno. Tudi zato se v podjetjih izdelave letnih poročil lotevajo različno. A vsi jih v prvi vrsti izdelujejo zato, ker jih morajo. Pri tem morajo upoštevati predvsem zakonske zahteve in zahteve računovodskih standardov. Če je temu dodan še kanček inovativnosti, nastane kakovosten izdelek, ki uporabnikom nudi zelene informacije, jih spodbuja k branju in jim pomaga pri odločanju. Pri tem je smiselno paziti, da niso razkrite informacije, ki bi služile konkurentom, lastnemu podjetju pa škodovale. Letno poročilo mora biti oblikovano tako, da predstavlja verodostojen prikaz poslovanja družbe, jasno vizijo vodstva in zbuja stabilno podobo kulture oziroma dejavnosti podjetja.

Ključne besede: računovodstvo, računovodski standardi, letno poročilo, uprava, nadzorni svet, skupščina

SUMMARY

According to the opinion of many experts the annual report is the most important tool for enterprises in communication with the public. Different users of the annual report are interested in different figures. However, everybody wants to know whether the company is successful in its business. That is also why the companies deal with producing annual reports in different ways. But in the first place annual reports are made because they have to be done - taking into consideration mainly legal requirements and the requirements of the accounting standards. If here a bit of innovation is added the result is a quality product that provides users with the desired information, encouraging them to read it and at the same time it helps them in decision-making. It is reasonable to ensure that the information which could serve competitors or be damaging to the own company are disclosed. The report should also be designed in a way that stimulates a stable image of culture and activities of the company.

Keywords: accounting, accounting standards, annual report, management, control council, assembly

UDK: 657.372(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Pojem in naloge računovodstva	3
2.1	Računovodenje in računovodstvo	4
2.2	Slovenski računovodski standardi	6
2.3	Mednarodni standardi računovodskega poročanja	7
2.4	Računovodsko poročanje	9
3	Letno poročilo	11
3.1	Namen letnega poročila	11
3.2	Temeljne pravne podlage za izdelavo letnega poročila	13
3.3	Sestavine letnega poročila	14
3.3.1	Poslovno poročilo	16
3.3.2	Računovodsko poročilo	18
3.4	Vloga interesnih skupin podjetja	24
3.5	Revidiranje	27
3.6	Javna objava	28
4	Primer letnega poročila podjetja	31
4.1	Kratka predstavitev podjetja	31
4.2	Analiza poslovnega poročila podjetja	32
4.2.1	Predstavitev družbe	32
4.2.2	Narava poslovanja	33
4.2.3	Organi upravljanja	35
4.2.4	Kadrovsko področje in zaposlenost	37
4.2.5	Finančni položaj in analiza poslovanja	38
4.2.6	Analiza prodaje po produktih	40
4.2.7	Pričakovani razvoj družbe	41
4.2.8	Področje raziskav in razvoja	42
4.2.9	Dogodki, ki so se zgodili po zaključku poslovnega leta	43
4.3	Analiza računovodskega poročila podjetja	43
4.3.1	Bilanca stanja	44
4.3.2	Izkaz poslovnega izida	46
4.3.3	Izkaz denarnih tokov	48

4.3.4	Izkaz gibanja kapitala	48
4.3.5	Pojasnila k računovodskim izkazom.....	49
4.3.6	Revizorjevo poročilo.....	49
5	Izhodišča za sestavine letnega poročila za prihodnost	51
6	Sklep.....	55
	Literatura	57
	Priloge.....	59

SLIKE

Slika 2.1 Vloga informacijskega sestava pri poslovnem odločanju	3
Slika 3.1 Osnovni prikaz bilance stanja.....	19
Slika 4.1 Graf strukture lastništva na dan 31. 12. 2007.....	33
Slika 4.2 Prisotnost mehanizmov Niko na svetovnem trgu.....	35
Slika 4.3 Kadrovska struktura zaposlenih od leta 1991 dalje.....	37

TABELI

Tabela 3.1 Ugotavljanje bilančnega dobička.....	23
Tabela 4.1 Prikaz računovodskih kazalnikov	39

KRAJŠAVE

SRS	Slovenski računovodski standardi
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
MRS	Mednarodni računovodski standardi
IASB	Svet za mednarodne računovodske standarde
US GAAP	Ameriški računovodski standardi
SOP	Strokovni odbor za pojasnjevanje
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
IFRIC	Odbor za pojasnjevanje mednarodnih računovodskih standardov
AJPES	Agencija za javnopravne evidence in storitve
JOLP	Javna objava letnih poročil
EGS	Evropska gospodarska skupnost
EU	Evropska unija
Angl.	angleško

1 UVOD

Podjetja poročajo zunanjim in tudi notranjim uporabnikom računovodskih informacij predvsem z letnimi poročili. Računovodski izkazi so zapisi dogodkov, ki so se zgodili v preteklosti, lastniki in drugi uporabniki računovodskih informacij pa za odločanje potrebujejo tudi druge informacije. Letno poročilo in s tem tudi računovodski izkazi morajo potemtakem izpolnjevati splošne potrebe večine uporabnikov, zato tudi ne dajejo vseh informacij, ki bi jih uporabniki morebiti potrebovali pri gospodarskem odločanju. Zaradi tega in zaradi popolnejšega informiranja je treba računovodskim izkazom dodati pojasnila, dodatne razpredelnice in druge informacije. Računovodsko poročilo je sestavljeno iz računovodskih izkazov in pojasnil k njim. Pomembno pa je tudi poslovno poročilo, v katerem družba predstavi tudi neračunovodske in nefinančne informacije.

Namen računovodskega poročanja je dajati informacije o finančnem položaju in uspešnosti podjetja, ki so koristne pri odločanju širokega kroga uporabnikov. Uporabnikom morajo biti računovodske in druge informacije v letnih poročilih razumljive, bistvene, zanesljive in primerljive. Za pravilno razumevanje podatkov in informacij, ki jih zagotavljajo letna poročila, je bistveno poznavanje temeljnih pravil sestavljanja računovodskih izkazov.

Namen diplomske naloge je prikazati izhodišča za izdelavo letnega poročila in analizo letnega poročila izbranega podjetja. V prvem, teoretičnem delu diplomske naloge je predstavljeno računovodstvo, ki preko knjigovodenja, računovodskega predračunavanja, nadziranja in proučevanja zagotavlja podatke, potrebne za računovodsko poročanje. Za pravilno izdelavo računovodskih listin je potrebno poznavanje in upoštevanje slovenskih računovodskih standardov in mednarodnih standardov računovodskega poročanja. A samo računovodske informacije niso več dovolj za celovit prikaz delovanja podjetja, zato mora letno poročilo poleg računovodskega vsebovati tudi poslovno poročilo.

V Sloveniji je vsebina letnega poročila določena v zakonu o gospodarskih družbah in slovenskih računovodskih standardih. Vsebina letnega poročila je odvisna od velikosti podjetja, v vsakem primeru pa je sestavljena iz dveh delov, in sicer računovodskega in poslovnega poročila. Prvo sestavljajo računovodski izkazi z razkritji, drugo pa poročilo poslovanja o poslovanju podjetja.

Letno poročilo mora pregledati revizor v skladu z zakonom o revidiranju, s temeljnimi revizijskimi načeli in drugimi pravili revidiranja, ki jih sprejema Slovenski inštitut za revizijo. Revizorjevo mnenje je izredno pomembno za vse zunanje uporabnike računovodskih izkazov in za samega lastnika, saj zaupajo njegovi strokovnosti in neodvisnosti.

Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES) enkrat letno objavlja letna poročila prek spletnega portala z namenom, da se poslovni javnosti in vsem drugim zainteresiranim uporabnikom omogoči preprost in učinkovit dostop do podatkov o poslovanju gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov, ki predstavljajo pomemben del informacij pri sprejemanju poslovnih odločitev.

Pri izdelavi letnih poročil se pristojnosti nanašajo tudi na posamezne organe delniških družb, to so uprava, nadzorni svet in skupščina. Uprava mora letno poročilo predložiti nadzornemu svetu. Če ga je treba revidirati, ga je treba predložiti skupaj z revizorjevim poročilom. Priložiti mora tudi predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ga bo predložila skupščini. Nadzorni svet mora preveriti sestavljeno letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ju je predložila uprava. Skupščina odloča o uporabi bilančnega dobička na predlog uprave in nadzornega sveta, kar pa sprejetega letnega poročila ne spremeni.

V drugem delu naloge je najprej predstavljeno obravnavano podjetje; zgodovina njegovega delovanja, dejavnost, s katero se ukvarja, ter pozicija in vizija podjetja.

Letno poročilo podjetja je analizirano po poglavjih, kot ga sestavljajo. Pri pregledu vseh podatkov je izvedena primerjava s preteklim letom.

Z vodoravno analizo ugotavljamo, ali se je uspešnost podjetja glede na pretekla leta izboljšala ali poslabšala. Za postavke v izkazih se izračuna odstotek spremembe glede na prejšnje leto. Spremembe je mogoče izraziti tudi z indeksi.

Pri navpični analizi se postavke v izkazu uspeha prikazujejo kot relativni deleži glede na izbrano osnovo. Pri razlagi izkazov so smiselno uporabljena pojasnila v letnem poročilu.

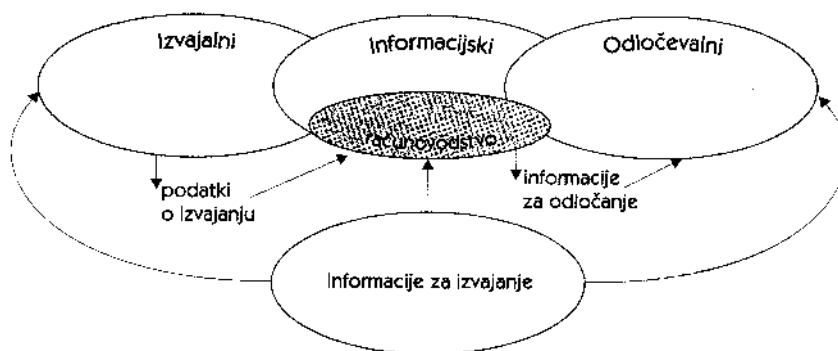
V zadnjem poglavju diplomske naloge so predstavljene ugotovitve, ki so se porajale pri izdelavi naloge.

2 POJEM IN NALOGE RAČUNOVODSTVA

Temeljni računovodski pojmovni sestav je bil pri nas z izvorno sintezo na podlagi obsežnejšega proučevanja svetovnih dosežkov (zlasti ameriških in nemških) izoblikovan v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, v sedemdesetih pa je bil dopolnjen s sodobnimi spoznanji teorije informacijskih sestavov in v takšni obliki tudi predstavljen v tretji različici domačega kodeksa računovodskih načel (1989), na katerega se sklicujejo tudi domači računovodski standardi. Kasneje je bil samo še nekoliko izrazoslovno dopolnjen.

Računovodski pojmi so postavljeni v okvir organizacije kot poslovnega sistema. Organizacija je razmeroma samostojna celota ljudi in sredstev, ki si z neko dejavnostjo prizadeva doseči zastavljene cilje in tako uresničiti smotre. Doseganje ciljev organizacije je povezano s členitvijo na naloge, ki izhajajo iz tehnične delitve njene celostne naloge, smotrnost izvajanja nalog pa se dosega z ustreznim organiziranjem. Poslovni sistem pa je celota medsebojno smotrno povezanih sestavin, ki omogočajo poslovni proces z določenimi cilji in bolj ali manj vplivajo druga na drugo, obstajajo pa tudi vplivi med to zaokroženo celoto in njenim okoljem. Razčlenjen je na izvajalni, odločevalni in informacijski podsistem, od katerih vsak zase nastopa kot delni sistem. V okviru izvajalnega sistema so temeljne poslovne funkcije: kadrovska, tehnična, nakupna, proizvodna, prodajna in finančna; prvine poslovnega procesa se preoblikujejo v učinke organizacije. V okviru odločevalnega sestava so odločevalne funkcije: načrtovanje, pripravljajanje izvajanja in nadziranje, te pa so razdeljene med lastniško upravljanje in poslovođenje. V okviru informacijskega sestava pa so informacijske funkcije (Turk 2006, 5). Informacijski sestav je posrednik med izvajalnim in odločevalnim sestavom, kar prikazuje slika 1.

Slika 2.1 Vloga informacijskega sestava pri poslovnem odločanju

Vir: Kolarič in Gerečnik 2002, 10.

Pametni pišejo, pravijo. Tega se organizacije, zavodi in zasebniki zavedajo, zato spremljajo in zapisujejo potek svojega poslovanja in opravila svoje dejavnosti. Nenehno spremljanje poslovanja omogoča evidenca poslovanja. Ta zbira, ureja, obdeluje, prikazuje in shranjuje podatke o posameznih dogodkih v poslovanju organizacije. Urejeni podatki se nato obdelajo, nastanejo pa potrebam uporabnikov prilagojene informacije.

Rezultat evidence poslovanja so informacije v določenih oblikah, npr. v obliki poročil, tabel ipd. Vse podatke in informacije je treba tudi shraniti. Informacije, ki so nujno potrebne za odločanje, so poslovne informacije. Sistem zbiranja, obdelave, shranjevanja podatkov in posredovanje informacij je že omenjeni informacijski podsistem. Velik del informacijskega podsistema obsega računovodstvo (Kolarič in Gerečnik 2002, 10).

2.1 Računovodenje in računovodstvo

Računovodenje (angl. *accounting*) Turk (2002, 611) opredeljuje kot zbiranje, urejanje in obdelovanje v denarni merski enoti izrazljivih podatkov in oblikovanje v denarni merski enoti izraženih informacij, ki se nanašajo na preteklo ali prihodnje poslovanje in zrcalijo vanj vključene gospodarske kategorije; obsega knjigovodenje, računovodsko predračunavanje, računovodsko nadziranje in računovodsko proučevanje, končuje pa se z računovodskim poročanjem.

Računovodstvo (angl. *accounting, accounting system, accountancy, controllership*) pa Turk (2002, 619) opredeljuje kot ustroj računovodskega spremljanja in presojanja sredstev, obveznosti do virov sredstev, prihodkov in odhodkov, ki ga sestavljajo knjigovodenje, računovodsko predračunavanje, računovodsko nadziranje in računovodsko proučevanje, iz katerih izhaja računovodsko informiranje.

Računovodsko informiranje (angl. *accounting information reporting, financial reporting*) je po Turku (2002, 619) seznanjanje uporabnikov z računovodskimi podatki in računovodskimi informacijami kot del računovodenja; je končna stopnja knjigovodenja, računovodskega predračunavanja, računovodskega nadziranja in računovodskega proučevanja; prejemniki računovodskih podatkov oblikujejo iz njih računovodske informacije, ki jih potrebujejo pri odločanju sami ali tisti, katerim se informacije dajejo. Uporabniki računovodskih informacij so notranji in zunanji. Vsak uporabnik uporablja računovodske informacije glede na svoj interes, namen oziroma cilj.

Notranji uporabniki računovodskih informacij so (SRS 2006):

- izvajalci posameznih nalog v podjetju, ki morajo odločati o podrobnostih izvajanja,
- poslovodstvo v podjetju od najnižje ravni do uprave (ravnateljstva),

- upravljalni in nadzorni organi v podjetju ter
- zaposleni v podjetju.

Zunanji uporabniki računovodskih informacij so (SRS 2006):

- lastniki podjetja, ki niso člani njegovih upravljalnih in/ali nadzornih organov (tudi možni vlagatelji),
- posojilodajalci (zlasti dajalci dolgoročnih, pa tudi kratkoročnih posojil),
- dobavitelji (zlasti dajalci dolgoročnih blagovnih, pa tudi kratkoročnih kreditov),
- kupci (zlasti glavni stalni kupci),
- država in
- javnost (tudi tekmeci).

Računovodstvo organizacije lahko pripravi računovodske izkaze za lastno uporabo na več načinov, kakršni pač najbolj ustrezajo notranjim potrebam upravljanja. Če so računovodski izkazi objavljeni zato, da dobijo vpogled vanje tudi druge osebe (delničarji, upniki, zaposleni, javnost), morajo biti skladni z mednarodnimi in slovenskimi računovodskimi standardi.

V uvodu SRS (2006) je zapisano, da slovenski računovodski standardi zajemajo finančno, stroškovno in poslovodno računovodstvo. Ker je pri finančnem in stroškovnem računovodstvu osrednji del namenjen knjigovodenju, finančno in stroškovno računovodstvo praviloma spremljata poslovne dogodke, izražene v denarju. Kadar pa je v ospredju poslovodni vidik računovodstva, so sestavni del računovodskih informacij denarno in v naravnih merskih enotah (nedenarno) izraženi podatki. Zato je računovodstvo s poslovnega vidika načrtovanje, merjenje in oblikovanje denarno in v naravnih merskih enotah izraženih podatkov informacijskega sestava, ki vplivajo na dejavnosti poslovodstva, potrebne za uresničevanje strategije podjetja, ter na doseganje taktičnih in izvajalnih ciljev, da bi se povečala vrednost podjetja. Zato poslovodno računovodstvo kot poslovodni informacijski sistem zajema denarno in v naravnih merskih enotah izražene podatke o dejavnostih organizacije, proizvodnih enotah, proizvodih, storitvah, kupcih, procesih, zaposlencih, tehnologiji, dobaviteljih in tekmecih (Slovenski inštitut za revizijo 2006).

Računovodski standardi morajo upoštevati pravila previdnosti (angl. *prudence*), prednosti vsebine pred obliko (angl. *substance over form*) in pomembnosti (angl. *materiality*).

Računovodstvo mora obravnavati organizacijo kot delujočo (angl. *going concern*), saj bo v prihodnosti še delovala, računovodske smernice mora uporabljati dosledno iz obračunskega obdobja v obračunsko obdobje (dosledna stanovitnost – angl. *consistency*) in strogo mora upoštevati nastanek poslovnega dogodka (stroške in prihodke upoštevati ob njihovem nastanku in ne šele tedaj, ko jih plača oziroma prejme), ki ga evidentiramo

v tistem obračunskem obdobju, v katerem je poslovni dogodek nastal (Kolarič in Gerečnik 2003, 12).

2.2 Slovenski računovodski standardi

Slovenski računovodski standardi so obvezna pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, ki jih oblikuje Slovenski inštitut za revizijo. Temeljijo na zakonu o gospodarskih družbah. SRS določajo strokovna pravila računovodenja ter dopolnjujejo in podrobneje opredeljujejo zakonske določbe in opredelitve. So torej pravila stroke, ki zakonsko določena temeljna pravila in zahteve računovodenja podrobneje razčlenjujejo, pojasnjujejo in določajo način njihove uporabe (Novak 2007).

SRS ne smejo biti v nasprotju z ZGD-1 in drugimi zakoni, ki urejajo pravila o računovodenju posameznih pravnih oseb, ter s predpisi, izdanimi na njihovi podlagi (ZGD-1 2006, 32). Povzemati morajo vsebino direktive 78/660/EGS in direktive 83/349/EGS, tj. 4. in 7. direktive, in v zasnovi ne smejo biti v nasprotju z MSRP (ZGD-1 2006, 32).

SRS torej združujejo domače računovodske teorije z mednarodnimi zahtevami, zlasti MSRP in direktivami EU. Računovodenje obravnavajo kot celoto za notranje in zunanje potrebe podjetij. Zajemajo finančno, stroškovno in poslovodno računovodstvo. Pri finančnem in stroškovnem računovodstvu je osrednji del namenjen knjigovodenju, zato finančno in stroškovno računovodstvo praviloma spremlja dogodke, izražene v denarju. Pri poslovnem vidiku računovodstva pa so sestavni del računovodskih informacij denarno in nedenarno izraženi podatki.

SRS temeljijo na domačem kodeksu računovodskih načel. Ker jih sprejemamo in pojasnjujemo v Sloveniji, se na ta način izražajo tudi nacionalni interes in samostojnost ter neodvisnost stroke (Odar 2006).

SRS se nanašajo predvsem na gospodarske družbe, glede na svoje potrebe pa jih uporabljajo tudi druga podjetja, zavodi in celo državne organizacije, če to posebej določajo ustrezni državni predpisi. V večini SRS je v zvezi z njihovo uporabo govor kar o podjetjih in ne o organizacijah kot o splošnejšem pojmu, ki obsega na primer tudi zavode (SRS 2006).

Ker SRS temeljijo na domačem kodeksu računovodskih načel, je v njih zajeto področje precej širše od področja, ki ga za zdaj obravnavajo mednarodni standardi računovodskega poročanja. Splošni SRS izhajajo iz zaporedja, po katerem so obravnavana računovodska načela. Teh standardov je 30. SRS od 1 do 19 obravnavajo metodiko vsebinskega izkazovanja gospodarskih kategorij, SRS od 24 do 27 metodiko oblikovnega predstavljanja gospodarskih kategorij pri zunanjem poročanju, SRS od 20 do 23 in od 28 do 30 pa metodiko delovanja na posameznih področjih računovodenja: računovodskega predračunavanja, knjigovodenja, računovodskega nadziranja, računovodskega proučevanja in računovodskega informiranja. Ker so računovodski

izkazi posledica knjigovodenja in tudi računovodskega predračunavanja, so standardi, ki jih obravnavajo, uvrščeni za standarde, ki obravnavajo ti dve področji, in pred standarde, ki obravnavajo njuno nadaljevanje. Podjetje mora pri svojem predpisanem zunanjem poročanju upoštevati SRS od 1 do 15, od 17 do 19, od 24 do 27 in tiste določbe drugih SRS, na katere se našteti sklicujejo ali nanašajo, ter Uvod v SRS. Uporaba drugih SRS ni obvezna, temveč se priporoča predvsem pri notranjem poročanju; ti drugi SRS se imenujejo računovodski standardi zgolj iz informativnih razlogov. Po svoji vsebini so namreč pravila skrbnega računovodenja.

2.3 Mednarodni standardi računovodskega poročanja

Izraz mednarodni računovodski standardi (MRS) se uporablja v dveh pomenih. Izraz se uporablja kot sinonim za računovodske standarde, ki jih izdaja International Accounting Standards Board (IASB) in ki se uporabljajo v različnih državah sveta. Njihovo nasprotje so nacionalni računovodski standardi oziroma računovodski standardi, ki jih sprejme posamezna država, med njimi so gotovo najpomembnejši ameriški, US GAAP.

V ožjem pomenu pa so MRS standardi, ki jih je izdal IASB do aprila 2001. IASB je ob svoji ustanovitvi od svojega predhodnika IASC prevzel do tedaj sprejete standarde, MRS in pojasnila, ki jih je izdal Strokovni odbor za pojasnjevanje ter jih skupno poimenoval mednarodni standardi računovodskega poročanja, MSRP. Tako se imenujejo tudi standardi, ki jih od aprila 2001 sprejema IASB.

Mednarodni standardi računovodskega poročanja torej vključujejo:

- mednarodne računovodske standarde (izdane do aprila 2001),
- pojasnila SOP (izdana do marca 2002),
- mednarodne standarde računovodskega poročanja (izdane od aprila 2001) in
- pojasnila IFRIC (izdana od marca 2002).

MRS se torej včasih uporablja kot sinonim za MSRP, torej v širšem smislu, spet drugič kot del MSRP, torej v ožjem smislu.

Osnovni namen obvezne uporabe MSRP je poenotenje računovodskega poročanja družb na enotnem evropskem in morda tudi svetovnem kapitalskem trgu in v pomoč investitorjem na borzah, da bi se lažje odločali na podlagi primerljivih računovodskih informacij o uspešnosti kotirajočih podjetij.

MSRP za razliko od SRS opredeljujejo samo pravila zunanjega poročanja, kljub temu so veliko obsežnejši od SRS. Ob dinamičnem razvoju in zahtevani globalni uporabnosti so poleg samih standardov kot uradni del standardov opredeljene tudi nekatere druge sestavine (pojasnila, navodila za uporabo, podlage za sprejete standarde itd.).

Posamezen standard v okviru MSRP pokriva posamezno zaokroženo področje finančnega poročanja (npr. MRS 27 – konsolidacija), medtem ko so SRS bolj splošni in sistematično sledijo obravnavi možnih gospodarskih kategorij v knjigovodstvu oziroma računovodstvu podjetja (v vsakem od splošnih standardov je npr. opredeljeno, kako obravnavati posamezne postavke izkazov v primerih konsolidiranja); razen tistih, ki pokrivajo posamezne oblike organizacij (banke, zadruga ipd.) (RMC 2008).

Uporaba MSRP se nanaša na družbe, katerih vrednostni papirji so uvrščeni na katerega od organiziranih trgov vrednostnih papirjev v državah članicah EU in so zavezane h konsolidaciji na podlagi 56. člena ZGD-1 (Zakon o gospodarskih družbah 2006). Po 9. členu Zakona o trgu vrednostnih papirjev sta organizirana trga vrednostnih papirjev v Sloveniji borzni trg in prosti trg.

Poleg omenjenih družb morajo računovodska poročila v skladu z MSRP sestavljati tudi banke in zavarovalnice, druge družbe pa jih lahko sestavljajo, če tako odloči skupščina družbe, vendar najmanj za obdobje petih let (Zakon o gospodarskih družbah 2006, 32).

V skladu s spremembami evropskega bilančnega prava se je v ZGD-H dosledno uveljavilo načelo poštene vrednosti (angl. *fair value*) kot temelja za vrednotenje v računovodskih izkazih. Na tej podlagi se spreminja ureditev načela previdnosti, kot ga poznamo predvsem iz Uvoda v SRS (2002). Po novem se kot načeli vrednotenja določata obe načeli, to je načelo previdnosti in načelo poštene vrednosti. Za podrobnejšo ureditev navedenega pa zakon napotuje na SRS oziroma na MSRP, glede na zavezanost posamezne družbe k le-tem.

Razmejevanje med SRS in MSRP je posebej opredeljeno tudi glede pravil o letnem poročilu, o členitvi izkazov in o vrednotenju postavk v računovodskih izkazih.

Predpisano je, da SRS v zasnovi ne smejo biti v nasprotju z MSRP. Prav na tej podlagi je omogočena širša uporaba MSRP, ki je še bolj primerljiva z uporabo po SRS.

Zakon razmejuje pristojnost med SRS in MSRP pri določanju načina in obsega konsolidacije ter vsebine konsolidiranega računovodskega in poslovnega poročila. Glede navedenega SRS določajo naslednje:

- podrobnejša merila za opredelitev podrejenih družb,
- primere, v katerih nadrejena družba, ki je podrejena drugi nadrejeni družbi s sedežem v Republiki Sloveniji, ni dolžna izdelati konsolidiranega letnega poročila,
- druge primere, v katerih nadrejena družba ni dolžna izdelati konsolidiranega letnega poročila oziroma ni dolžna vključiti v konsolidacijo posameznih podrejenih družb,
- način in obseg konsolidacije ter vsebino konsolidiranega letnega poročila, razen za družbe, ki sestavljajo letna poročila v skladu z MSRP.

2.4 Računovodsko poročanje

Namen kateregakoli računovodskega poročila je, da olajša začetno odločitev ali nasprotno, omogoči nadzor nad kasnejšim dogajanjem in iz njega izvirajočo morebitno popravljalno odločitev. Od tega, kdo so uporabniki računovodskih poročil in za kakšne odločitve so pristojni, pa so odvisni vsebina, obseg in pogostost teh poročil (Turk idr. 1997, 56). Poslovodstveno osebje na različnih ravneh mora prejemati različna poročila, pač glede na položaj in področje, na katerem dela. Praviloma bi moral vsak prejemati le informacije o tistem delovanju, za katero odgovarja. Posebnosti računovodskih poročil po Turku (1997) so:

- da so sestavljena iz predračunov in obračunov za podjetje ali ustrezno delovno enoto kot celoto oz. po področjih odgovornosti;
- da se ukvarjajo s splošno sodbo o prihodnjem ali preteklem poslovanju in ne tudi s številnimi podrobnostmi, kadar so namenjena višjemu poslovodstvu in lastnikom podjetja oz. so tem podrobnejša, čim nižjemu poslovodstvenemu osebju so namenjena;
- da so predložena po obdobjih, to je ne samo na leto, temveč vsaj na tri mesece, če ne celo na vsak mesec, oz. da so predložena tem bolj sproti, čim bolj so od njih odvisne sprotne spremembe.

Računovodska poročila ne obsegajo samo informacij o preteklosti, temveč tudi o prihodnosti. Računovodsko poročilo (računovodski izkazi s prilogo s pojasnili k izkazu) oziroma posamezni računovodski izkazi so tudi osnovni elementi letnih poročil družb in podjetnikov, kakor določa zakon o gospodarskih družbah.

3 LETNO POROČILO

3.1 Namen letnega poročila

Namen letnega poročila podjetja je poročanje zunanjim in notranjim uporabnikom računovodskih informacij. Računovodski izkazi so zapis dogodkov, ki so se zgodili v preteklosti, lastniki in drugi uporabniki računovodskih informacij pa za odločanje potrebujejo tudi druge informacije. Ker pa ti izkazi in letna poročila ne vsebujejo vseh za gospodarsko odločanje potrebnih informacij, je za popolnejše informiranje treba računovodskim izkazom dodati pojasnila in druge podatke. Računovodsko poročilo sestavljajo računovodski izkazi in priloge s pojasnili k njim. V poslovnem poročilu pa podjetje predstavi neračunovodske in nefinančne informacije (Holmes idr. 2006).

Načeloma morajo podjetja, ki kotirajo na borzi, po zakonu izdelati letno poročilo za svoje delničarje. Obveščanje delničarjev pa ni edini namen letnega poročila: je tudi orodje komunikacije z delničarji, mediji in analitiki, ki se nanj sklicujejo vse leto. Poleg tega je izredno pomembno sredstvo trženja, saj se podjetje prek njega ne predstavlja le morebitnim vlagateljem, temveč tudi morebitnim strankam. Prvi vtis o podjetju bosta naredila že oblika in videz poročila. Neki upravitelj investicijskega sklada je nekoč menda izjavil: "Že po tem, kako podjetje okraši svoje letno poročilo, lahko ugotoviš, kako posluje." (Theaker 2004)

Namen letnega poročila pa ni samo predstaviti pretekle dogodke, pač pa je še posebej pomembno poročanje o prihodnjem poslovanju. Računovodski izkazi v letnem poročilu namreč prikazujejo posledice preteklih dogodkov, ne pa tudi napovedi. Uporabniki se o prihodnjem sodelovanju odločajo tudi na podlagi načrtov podjetja za prihodnje poslovanje. Te odločitve lahko podjetje v letnem poročilu podpre s tem, da opozori na pretekle dogodke, ki so negativno vplivali na poslovanje podjetja, in prikaže načrte, kako bi lahko te napake v podjetju odpravili in popravili ter kako bi se v prihodnje v podobnih okoliščinah odzvali (Horvat 2000).

Osnovni namen letnega poročila je sporočiti ekonomske dimenzije (mere) in informacije o resursih ter poslovanju, ki bi bile uporabne za interesnike s pravico do takšnih informacij. Da bi zadovoljili ta namen, morajo biti v letnem poročilu upoštevana naslednja kakovostna merila (Glautier in Underdown 1997):

- *Pomembnost.* Informacija v letnem poročilu mora biti uporabna, interesantom pomaga pri ovrednotenju preteklih, sedanjih in prihodnjih poslovnih dogodkov potrditi ali popraviti njihove zdajšnje vrednosti.
- *Zanesljivost.* Zanesljiva informacija ne sme vsebovati pomembnih napak in pristranskih stališč, verodostojno mora predstavljati pomembne dogodke. Informacija mora biti popolna, upoštevati mora potrebo po previdnosti. Za

večjo zanesljivost informacij v letnih računovodskih izkazih je potrebno njihovo revidiranje.

- *Primerljivost.* Za pravilno ustvarjanje sodb o informacijah v različnih časovnih obdobjih ali med različnimi podjetji morajo biti le-te primerljive med seboj.
- *Razumljivost.* Kakovostna informacija mora biti tudi razumljiva njenim uporabnikom.
- *Popolnost.* Informacija v računovodskih izkazih je popolna znotraj meja njene bistvenosti in stroškov.
- *Objektivnost.* Nevtralna informacija ne sme biti pristranska. Podjetje informacij ne sme izbrati ali predstaviti tako, da bi le-te vplivale na odločitev ali presojo uporabnika in da bi dosegle želeni poslovni izid.
- *Previdnost.* Računovodske izkaze je zaradi povezanosti poslovnih dogodkov z negotovostjo treba pripravljati previdno. Staro računovodsko načelo pravi, da je vedno bolje imeti skrite dobičke kot skrite izgube.
- *Pravočasnost.* Pravočasno priskrbeti informacije je včasih pomembneje kot poznati vse ostale vidike poslovnih dogodkov. Lahko se namreč zgodi, da mora interesent sprejeti odločitev, preden ima na voljo povsem zanesljivo informacijo. Zato je pogosto treba iskati ravnotežje med pravočasnostjo in zanesljivostjo informacije.

Treba se je zavedati, da ima računovodstvo določen namen, in to je pomagati uporabnikom računovodskih informacij pri odločanju (Atrill in McLaney 1997, 2). Včasih dobimo vtis, da je namen računovodstva enostavno pripravljati računovodske izkaze na regularni osnovi. Čeprav je res, da se računovodje s tem ukvarjajo, pa to ni edino njihovo delo. Osnovni namen računovodjevega dela je vplivati na uporabnike računovodskih informacij, to je interesentov podjetja (Horvat 2000, 37).

Družbe pripravljajo letna poročila predvsem zato, ker jih morajo. K temu jih obvezujejo zakoni, borzni predpisi in strokovne računovodske ustanove. Podjetja pa želijo poleg računovodskih izkazov s pojasnili in poslovnega poročila prikazati tudi prednosti in sposobnosti ter kulturo in filozofijo družbe. Uporabnike računovodskih izkazov, ki iščejo v letnem poročilu informacije za poslovno odločanje, imenujemo interesne skupine letnega poročila.

Interesne skupine podjetja in s tem tudi letnega poročila lahko razvrstimo v tri sklope glede na to, kako vplivajo na obnašanje podjetja:

- primarne (delničarji, morebitni vlagatelji),
- sekundarne (dobavitelji, posojilodajalci, zaposleni, kupci, tekmeci, država),
- terciarne (druge javnosti; borzni posredniki, odvetniki, mediji, knjižnice, poslovne publikacije, poslovni pisci in kolumnisti, učitelji in predavatelji).

Interesi teh skupin se razlikujejo in si včasih nasprotujejo. Vodstvo podjetja mora vzpostaviti ravnotežje med njimi in tudi znotraj njih tako, da nobeni od skupin ne škodijo. Cilji interesnih skupin so povezani s temeljnim ciljem podjetja. Cilje in uporabnike računovodskih izkazov podobno kot MRS opredeljujejo v uvodnih določbah tudi SRS.

3.2 Temeljne pravne podlage za izdelavo letnega poročila

Razkrivanje informacij je tvegano, zlasti če bi lahko koristile konkurentom, zato je najmanjši obseg informacij, ki jih mora podjetje razkriti, navadno določen z zakonom in računovodskimi standardi.

Temelje za izdelavo letnega poročila najdemo v Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1), ki v 54. členu določa, da morajo družbe in podjetniki voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu z določbami ZGD-1 in računovodskimi standardi, ne glede, ali uporabljajo slovenske računovodske standarde (SRS) ali mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP/MRS), ter na podlagi zaključenih poslovnih knjig za vsako poslovno leto sestaviti letno poročilo.

Bistveni parameter pri oddaji letnega poročila in zavezanosti za revizijo je velikost družbe. Zakon o gospodarskih družbah v 55. členu razmejuje družbe na velike, srednje, male in mikro družbe glede na višino prihodkov, aktive in števila zaposlenih, po naslednjih razredih:

- a) mikro družbe:
 - če je povprečno število zaposlenih manjše od 10,
 - čisti prihodki od prodaje nižji od 2 milijonov €
 - in velikost aktive nižja od 2 milijonov €,
- b) majhne družbe:
 - če je povprečno število zaposlenih manjše od 50,
 - čisti prihodki od prodaje nižji od 7,3 milijona €
 - in aktiva nižja od 3,65 milijona €,
- c) srednje družbe:
 - če je povprečno število zaposlenih nižje od 250,
 - čisti prihodki od prodaje nižji od 29,2 milijona €
 - in aktiva nižja od 14,6 milijona €,
- d) velike družbe:
 - če je povprečno število zaposlenih višje od 250,
 - čisti prihodki od prodaje višji od 29,2 milijona €
 - in velikost aktive višja od 14,6 milijona €.

Navedena določila veljajo tako za gospodarske družbe in podjetnike kot tudi za zadruge. Pri tem zakon določa, da so vse srednje in velike družbe zavezane reviziji. Med velike družbe ne glede na parametre uvršča tudi vse banke in zavarovalnice.

3.3 Sestavine letnega poročila

Kot navaja mag. Mojca Kunšek, je pri izdelavi letnega poročila pomembno, da predstavlja verodostojen prikaz poslovanja družbe in jasno vizijo vodstva. Vsebina letnega poročila je pomembna zaradi zakonskih določb, obenem pa je osebna izkaznica podjetja in temeljni dokument pri komuniciranju z vsemi deležniki (angl. *stakeholders*) oz. zainteresirano poslovno javnostjo (banke, dobavitelji, kupci, drugi) (Kunšek 2008).

Letno poročilo mora biti sestavljeno jasno in pregledno. Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida. Če kljub uporabi splošnih pravil o členitvi izkazov in določil, ki predpisujejo vsebino poslovnega poročila in slovenskih računovodskih standardov ali mednarodnih standardov računovodskega poročanja ne moremo zagotoviti resničnega in poštenega prikaza, morajo biti izkazom priložena ustrezna pojasnila (Zakon o gospodarskih družbah 2006, 41).

Osnovni elementi letnega poročila velikih in srednjih kapitalskih družb, dvojnih družb in tistih majhnih kapitalskih družb, ki s svojimi vrednostnimi papirji delujejo na organiziranem trgu, so (Zakon o gospodarskih družbah 2006, 40):

- bilanca stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov,
- izkaz gibanja kapitala,
- priloge s pojasnili k izkazom,
- poslovno poročilo.

Računovodski izkazi (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala) in priloga s pojasnili k izkazom kot celota sestavljajo računovodsko poročilo.

Letna poročila majhnih kapitalskih družb, z vrednostnimi papirji katerih se ne trguje na organiziranem trgu, so sestavljena vsaj iz:

- bilance stanja,
- izkaza poslovnega izida in
- priloge s pojasnili k izkazom.

Letno poročilo osebnih družb, ki niso kapitalске družbe, in za podjetnika, čigar podjetje ustreza merilom za majhne družbe, je sestavljeno vsaj iz:

- bilance stanja in
- izkaza poslovnega izida.

V kolikor je družba zavezana reviziji, mora biti letnemu poročilu priloženo tudi revizorjevo poročilo, čeprav po ZGD-1 revizorjevo poročilo ni več sestavni del letnega poročila. Letnemu poročilu, kadar le-to obstaja, morata biti priložena še predlog za uporabo bilančnega dobička in poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo, ki prav tako nista sestavna dela letnega poročila.

Na prvi pogled ima letno poročilo naslednje značilne sestavine oziroma ključne značilnosti (Gruban, Verčič in Zavrl 1997, 106):

- naslovnico,
- finančne poudarke,
- kazalo,
- pismo ali nagovor predsednika uprave,
- tekstovno vsebino, ki izraža osebnost podjetja,
- računovodsko poročilo in poslovno poročilo,
- zbirnik statistik,
- grafe in tabele,
- mnenje revizorja in
- predstavitev posloводства.

Po Glynnu, Perrinu in Murphyju (1998, 76) so značilni sestavni deli letnega poročila naslednji:

- Poročilo predsednika uprave je po navadi jedrnato poročilo, ki obsega eno do dve strani, kjer lahko bralec na kratko dobi vpogled v dogodke v podjetju in osnovne tržne dejavnike, ki so vplivali na poslovno leto, ki se je pravkar končalo, prav tako pa tudi vplive na prihodnost. To poročilo ni predmet revidiranja, čeprav revizorji po svetu že revidirajo to poročilo, zato da zagotovijo, da vsebuje podatke in informacije, ki so v skladu z računovodskimi izkazi.
- Poročilo o poslovanju oziroma analiza poslovanja (angl. *operating and financial review*) je bolj podroben pregled o poslovanju podjetja, ki vsebuje informacije o poslovanju glavnih poslovnih enot oziroma odsekov podjetja, in obsega lahko kar nekaj strani letnega poročila. Tega dela po predpisih ni treba revidirati, vendar ga ponekod revizorji že pregledajo.
- Poročilo o odgovornostih posloводства vsebuje jasen seznam odgovornosti direktorjev posameznih sektorjev, kar izhaja iz vodenja podjetij (angl. *corporate governance*), še posebej o naravi zaupnih odgovornosti in tistih, ki so jih bili razrešeni.

- Skupinska (konsolidirana) bilanca stanja: to zahtevajo predpisi, združuje pa sredstva in obveznosti vseh podjetij v skupini.
- Skupinski (konsolidirani) izkaz poslovnega izida: zahtevajo ga predpisi in združuje vse transakcije podjetij v skupini.
- Skupinski (konsolidirani) izkaz finančnega izida: pokriva aktivnosti vseh podjetij v skupini.
- Razkritja k računovodskim izkazom: ponujajo nadaljnje podrobnosti o postavkah, ki jih vsebujejo računovodski izkazi, kot tudi druge informacije, ki jih zahtevajo standardi in predpisi.
- Poročilo revizorja je poročilo, ki ga zahteva zakon od revizorjev podjetja k računovodskim izkazom in zagotavlja resničen in pošten prikaz finančnega položaja ter poslovanja podjetja.

3.3.1 Poslovno poročilo

V poslovnem poročilu družba predstavi neračunovodske in nefinančne informacije.

Namen poslovnega poročila je celovito prikazati značilnosti poslovanja družbe v poslovnem letu. Glede na 70. člen ZGD-1 mora poslovno poročilo vsebovati vsaj pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih tveganj in negotovosti, ki jim je družba izpostavljena.

Pošten prikaz mora biti (Zakon o gospodarskih družbah 2006, 62):

- Uravnotežena in izčrpna analiza razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, ki ustreza kompleksnosti njenega poslovanja.
- Analiza mora vsebovati ključne finančne kazalce izidov poslovanja in ključne nefinančne kazalce, vključno z informacijami, povezanimi z varstvom okolja in zadevami zaposlenih.
- Analiza vključuje ustrezno sklicevanje na zneske v računovodskih izkazih in potrebna dodatna pojasnila.

Resničen in pošten prikaz je sporočanje zanesljivih in preverjenih dejstev v celoti pa tudi vseh smotrnih obvestil in razlag brez kakršnihkoli vnaprejšnjih mnenj in predsodkov. Pri tem je treba uporabnike seznaniti z vsemi potrebnimi razkritji brez kakršnegakoli namena zbujati pri njih dvom in/ali jih zavajati v zmoto. Upoštevati je treba tudi različne interese, ki jih imajo različni uporabniki informacij (Horvat 2006).

V poslovnem poročilu morajo biti prikazani še (Zakon o gospodarskih družbah 2006, 62):

- vsi pomembnejši poslovni dogodki, ki so nastopili po koncu poslovnega leta;
- pričakovani razvoj družbe;
- aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja ;

- obstoj podružnic družbe;
- v zvezi z uporabo finančnih instrumentov, če je to pomembno za presojo premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida, je treba prikazati:
 - a) cilje in ukrepe družbinega upravljanja finančnih tveganj, vključno z ukrepi za zavarovanje vseh najpomembnejših vrst načrtovanih transakcij, za katere se posli zavarovanja računovodsko posebej prikazujejo;
 - b) izpostavljenost družbe cenovnim, kreditnim in plačilno-sposobnostnim tveganjem ter tveganjem v zvezi z denarnim tokom.

Poslovno poročilo mora vključevati izjavo o morebitni uporabi kodeksa, ki ga družba uporablja pri svojem poslovanju. Kodeks mora biti naveden, družba pa mora neupoštevanje določb kodeksa utemeljiti.

Za družbe, ki so zavezane k uporabi zakona, ki ureja prevzeme, velja, da mora poslovno poročilo vsebovati podatke po stanju na zadnji dan poslovnega leta in vsa potrebna pojasnila, ki jih še določa 70. člen ZGD-1.

Oblika poslovnega poročila ni predpisana, kar pomeni, da se podjetje samo odloči, kako ga bo sestavilo, je pa takšno poročilo nekakšen izkaz posloводства. Z njim namreč predstavi svoje delo, uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja in vizijo prihodnosti (Horvat 2000, 50).

Računovodski kazalniki: SRS 29 opredeljuje pojem kazalnik kot relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti, ki ima določeno spoznavno moč in omogoča sodbo o nekaterih procesih ali stanjih. Kazalnik je lahko opredeljen kot indeks, koeficient ali stopnja udeležbe. Računajo se na osnovi računovodskih podatkov.

Kazalnike je potrebno primerjati in računati v daljšem časovnem obdobju (3 do 5 let). Pri preučevanju kazalnikov je za realnejšo sliko stanja podjetja potrebno vedno upoštevati več kazalnikov hkrati. SRS 29 kazalnike razvršča takole:

- temeljni kazalniki stanja financiranja (vlaganja),
- temeljni kazalniki stanja investiranja (naložbenja),
- temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja,
- temeljni kazalniki obračanja,
- temeljni kazalniki gospodarnosti,
- temeljni kazalniki dobičkonosnosti (v primeru izgube negativne dobičkonosnosti).

SRS 30.28 določa, da so pri zunanem poročanju v prilogah k letnim računovodskim izkazom vsebovani predvsem naslednji kazalniki:

- temeljni kazalniki stanja financiranja:
 - stopnja lastniškosti financiranja,

- stopnja dolgoročnosti financiranja;
- temeljni kazalniki stanja investiranja:
 - stopnja osnovnosti investiranja,
 - stopnja dolgoročnosti investiranja;
- temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja:
 - koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev,
 - koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (hitri koeficient),
 - koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient),
 - koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient);
- temeljni kazalniki gospodarnosti:
 - koeficient gospodarnosti poslovanja;
- temeljni kazalniki dobičkonosnosti:
 - koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala,
 - koeficient dividendnosti osnovnega kapitala.

3.3.2 Računovodsko poročilo

Računovodsko poročilo je sestavljeno iz izkaza poslovnega izida, bilance stanja, izkaza finančnega izida in izkaza gibanja kapitala. Vsebovati mora tudi pojasnila k izkazom in predlog razporeditve dobička oz. ravnanja v primeru izgube.

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Izkaz poslovnega izida spremlja poslovne dejavnosti v računovodskem obdobju, ki je po navadi eno leto. Izkaz stanja je prikaz stanja na zadnji dan računovodskega obdobja podjetja.

Izkaz poslovnega izida je lahko sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik (različica I in II). ZGD odpravlja francosko različico in daje prednost nemški pred anglo-ameriško. Podrobneje in natančneje ureja izkaz poslovnega izida SRS 25. Prednost daje anglo-ameriški različici, ker je bolj usmerjena k poslovnim potrebam, nemška različica je usmerjena bolj k narodnogospodarskim potrebam. Podjetje si izbere različico, ki mu bolj ustreza, tudi glede na njegove mednarodne stike (Horvat 2006)

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na koncu poslovnega leta ali medletnega obdobja, za katero se sestavlja.

Ločimo več vrst bilanc stanja:

- redne,

- izredne (ob ustanovitvi, ob likvidaciji, ob stečaju, ob prisilni poravnavi, ob nakupu gospodarske družbe, ob vstopu ali izstopu družbenika, druge).

Bilance stanja lahko razvrščamo tudi s časovnega vidika na: medletne, otvoritvene, končne, predračunske in obračunske.

Po obliki je lahko bilanca stanja ali zaporedni stopenjski izkaz stanja. Bilanca stanja je dvostranski računovodski izkaz, v katerem je na levi strani prikazano stanje sredstev (aktiva) in na desni strani stanje obveznosti do virov sredstev (pasiva).

Za bilanco stanja vedno velja: *sredstva = obveznosti do virov sredstev*.

Temeljno bilančno načelo, ki ga moramo upoštevati pri sestavljanju bilance stanja, je *bilančno ravnovesje* in pomeni, da je aktiva vedno enaka pasivi, oziroma da ima vsako sredstvo svoj vir (*aktiva = pasiva*).

Slika 3.1 Osnovni prikaz bilance stanja

Vir: Reisman idr. 2008

Pri sestavljanju bilance stanja moramo upoštevati predvsem naslednja načela:

- načelo *popolnosti*, ki zahteva, da so v bilanci stanja zajeta vsa sredstva in vse obveznosti do virov sredstev,
- načelo *resničnosti* ali *realnosti*, ki zahteva, da v bilanci stanja prikazemo dejansko stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev,
- načelo *preglednosti*, ki zahteva pravilno razporeditev bilančnih postavk,
- načelo *jasnosti*, ki pomeni, da so postavke v bilanci stanja prikazane razumljivo in nedvoumno,
- načelo *povezanosti*, ki zahteva, da bilanco stanja vsako leto sestavljamo po enaki metodi.

Izkaz finančnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe stanja denarnih sredstev in njihovih ustreznikov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Izkaz finančnega izida daje uporabnikom informacije o tem, kako podjetje denarna sredstva in njihove ustreznike pridobiva in kako jih porablja ter kakšno je stanje teh sredstev na začetku in na koncu obdobja. Na podlagi teh informacij je mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov v obračunskem obdobju.

Denarna sredstva in ustrezniki se povečujejo zaradi novega financiranja (povečanja obveznosti do virov sredstev) ali raznaložbenja (zmanjšanja nedenarnih sredstev), zmanjšujejo pa se zaradi naložbenja (povečanja nedenarnih sredstev) ali definciranja (zmanjšanja obveznosti do virov sredstev).

Za sestavljanje izkaza finančnega izida imamo na razpolago dve metodi, neposredno in posredno:

- a) Če so na voljo ustrezni podatki o prejemkih in izdatkih, se izkaz finančnega izida lahko sestavi po neposredni metodi (različica I). Pri tej različici se v izkazu prikažejo podatki o prejemkih in izdatkih kot čisti denarni tokovi.
- b) Če pri sestavljanju izkaza finančnega izida izhajamo iz dveh zaporednih bilanc stanja, iz izkaza uspeha za vmesno obdobje in vrste dodatnih podatkov ter na njihovi podlagi izračunavamo podatke o pritokih in odtokih, uporabljamo posredno metodo (različica II). Pri različici II so torej v izkazu prikazani pritoki in odtoki.

Čeprav daje standard prednost različici I, podjetja sama izberejo tisto metodo, ki jim bolj ustreza.

Izkaz gibanja kapitala je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe sestavin kapitala za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Sestavljen je lahko na dva načina (SRS 2006). Prvi je le razdelitev čistega dobička oziroma poravnave čiste izgube, pri drugem pa gre za spremembe vseh sestavin kapitala.

Izkaz gibanja kapitala, sestavljen po prvem načinu, imenujemo tudi različica I. Število stolpcev v tem izkazu je omejeno le na razdelitev čistega dobička oziroma poravnave izgube. Vendar pa se ob uporabi več kot samo čistega dobička poslovnega leta ali če je predmet pokrivanja več kot samo izguba poslovnega leta, število stolpcev ustrezno dopolni.

V izkazu gibanja kapitala, sestavljenem po drugem načinu (različica II), se v stolpcih prikažejo vse sestavine kapitala, ki so vključene tudi v bilanco stanja. Standard ne daje prednosti nobenemu od navedenih načinov sestavljanja, vendar je izrazna moč izkaza gibanja kapitala, sestavljenega po različici II, večja.

Izkaz gibanja kapitala prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu, tudi uporabo čistega dobička in pokrivanje izgube, zato ga uvrščamo med najpomembnejše sestavine letnega poročila. To velja predvsem za vse *javne družbe*, saj so njihovi računovodski izkazi še posebej zanimivi za širok krog uporabnikov.

Pojasnilo oziroma *razkritje* je v najširšem pomenu prikaz katerekoli informacije o izbrani gospodarski službi. Zajete so vse informacije iz letnih poročil gospodarskih družb, objav v tisku in drugih virov. V ožjem pomenu pa so razkritja vse razkrite informacije v letnih poročilih razen tistih, ki so razkrite prek temeljnih računovodskih izkazov. Razkritja predstavljajo zadnjo fazo v računovodskem procesu za minulo poslovno leto (Popovič 2005).

Razkritja so lahko vrednostna, torej izražena v denarnih enotah, in nevrednostna. Med vrednostna sodijo na primer podrobneje prikazani podatki iz računovodskih izkazov, dodatne preglednice ipd. Nevrednostna razkritja pa so lahko opisi, dejstva ali druge informacije, izražene v nedenarnih enotah, na primer število zaposlenih. Razkritja so pomembna za uporabnike računovodskih izkazov ali letnih poročil. Zasnova razkritij pomeni, da naj bi objavljeni računovodski izkazi in pojasnila k njim zajemali vse informacije o gospodarskih družbah, ki so dovolj pomembna, da vplivajo na odločitve obveščenih in preudarnih uporabnikov računovodskih izkazov (Vezjak 2002).

Razkritja v osnovi delimo na obvezna in prostovoljna. Obvezna so predpisana v ZGD in SRS. V zadnjem času pridobivajo na pomenu prostovoljna razkritja, za katera se posamezna družba odloči sama, povezana pa so z dogodki, predvsem poslovnimi, zunaj računovodskih izkazov.

Računovodski izkazi s pojasnili morajo biti sestavljeni premišljeno. Vsaka postavka v računovodskem izkazu mora biti povezana z ustrezno informacijo v pojasnilih. Pri tem pojasnila sestavi gospodarska družba tako, da pomagajo uporabnikom razumeti računovodske izkaze (Odar 2004).

Vse gospodarske družbe so dolžne sestaviti bilanco stanja in izkaz poslovnega izida ter v prilogi k izkazom priložiti pojasnila k predstavljenim vrednostim v računovodskih izkazih, ki jih zahteva ZGD. Gospodarske družbe, ki so zavezane reviziji, morajo računovodski del letnega poročila sestaviti bistveno obširneje: dodati morajo še izkaz finančnega izida in izkaz gibanja kapitala ter razkritja, ki jih SRS predpisujejo za vse pomembne zadeve (Vezjak 2002, 30).

Razkritja po SRS so naslednja:

- V SRS 24 je opredeljeno razkrivanje postavk v bilanci stanja.
- V SRS 25 je zajeto razkrivanje postavk v izkazu poslovnega izida.
- V SRS 26.21 najdemo razkrivanje postavk v izkazu finančnega izida.
- V SRS 27.11 in 27.12 je opredeljeno razkrivanje v izkazu gibanja kapitala.
- Razkritja obravnavajo tudi SRS od 1 do 19 v poglavju B pod točko e.

Priporočljivo je, da družba v svojem pravilniku o računovodstvu razkritja opredeli, tako da združi zahteve po pojasnilih iz ZGD in zahteve po razkritjih iz SRS po posameznih področjih, na primer (Vezjak 2002, 10–11):

- splošna razkritja (podatki o družbi, ki sestavlja letno poročilo, ter njeni obvladujoči družbi, če je sama odvisna ali pridružena družba, podatki o zaposlenih, podatki v zvezi z upravo, zaposlenimi po individualni pogodbi, notranjimi lastniki in nadzornim svetom),
- razkritja posameznih postavk bilance stanja,
- razkritja posameznih postavk izkaza poslovnega izida,
- druga potrebna razkritja.

Splošna razkritja po SRS v pojasnilih k računovodskim izkazom predstavljajo (Vezjak 2004, 115):

- sedež in pravno obliko družbe ter državo,
- naravo poslovanja in najpomembnejše dejavnosti; predlagamo, da družba v pravilniku o računovodstvu opredeli, kako določa najpomembnejše dejavnosti (delež prihodkov od prodaje),
- ime obvladujoče družbe (če je družba, ki pripravlja letno poročilo, sama obvladana, torej odvisna ali pridružena družba),
- število zaposlenih na koncu poslovnega leta ali njihovo povprečno število v poslovnem letu.

Poleg tako imenovanih obveznih razkritij se gospodarske družbe odločajo tudi za prostovoljna razkritja, z namenom, da bi si povečale ugled gospodarske družbe in pokazale, da jih ne zanima samo dobiček, temveč se zavedajo svoje socialne odgovornosti in skrbi za okolje.

Prostovoljna razkritja, ki zaenkrat še niso obvezna, vendar naj bi v bodoče postala, so (Kavčič 1998, 31):

- vpliv na okolje (onesnaževanje okolja, akcije za preprečitev in odpravo negativnih posledic za okolje itd.),
- poraba energije,
- delovanje gospodarske družbe s socialnega in širšega družbenega vidika, zlasti glede odnosa do manjšin, mladih, nezaposlenih, invalidov in žensk,
- skrb za zaposlenice, zlasti z vidika varstva pri delu, izobraževanja, komunikacij,
- sodelovanje z družbeno-političnimi skupnostmi, zlasti z vidika odnosa do splošne zdravstvene ravni, kulture, umetnosti,
- razkritja o proizvodih, zlasti z vidika varnosti njihove uporabe, onesnaževanja pri njihovi uporabi in

- razkritja o drugih vplivih na družbo, kjer naj bi predstavili zlasti splošno usmeritev gospodarske družbe do njenega okolja.

Predlog za uporabo bilančnega dobička

Bilančni dobiček je pravno opredeljena odločitvena kategorija iz ZGD. Bilančnega dobička ne moremo razbrati neposredno iz katerega od računovodskih izkazov, temveč ga izračunavamo iz postavk, kot vidimo v tabeli 3.1.

Tabela 3.1 Ugotavljanje bilančnega dobička

a)		čisti poslovni izid poslovnega leta
b)	+	preneseni čisti dobiček/prenesena čista izguba
c)	+	zmanjšanje (sprostitvev) kapitalskih rezerv in zakonskih rezerv
č)	+	zmanjšanje rezerv (sprostitvev) iz dobička, ločeno po njihovih vrstah
d)	-	povečanje rezerv iz dobička po sklepu uprave (zakonskih rezerv, rezerv za lastne deleže (in delnice) in statutarnih rezerv
e)	-	povečanje rezerv iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta (drugih rezerv iz dobička)
f)	=	bilančni dobiček

Vir: Horvat 2006, 11.

Bilančni dobiček in postavke, ki ga sestavljajo, lahko prikažemo na tri načine. Podatke o bilančnem dobičku lahko izkažemo kot dodatne postavke v izkazu poslovnega izida (za postavko čisti poslovni izid poslovnega leta) ali pa v dodatku k izkazom. Če pa sestavimo izkaz gibanja kapitala, te podatke izkažemo v izkazu gibanja kapitala ali v dodatku tega izkaza. Podatki o bilančnem dobičku so torej sestavina letnega poročila in jih je treba v njem ustrezno izkazati.

Prikaz bilančnega dobička ali bilančne izgube je po zahtevah ZGD podlaga za odločanje skupščine o njegovi uporabi. S sklepom o uporabi bilančnega dobička bo skupščina odločala o uporabi bilančnega dobička za:

- oblikovanje dodatnih rezerv iz dobička,
- druge namene, na primer izplačilo zaposlencem ter članom uprave in članom nadzornega sveta (če je tako določeno v statutu družbe),
- razdelitev med delničarje ali prenos v naslednje obdobje kot preneseni dobiček.

Skupščina lahko sklene, da se celoten bilančni dobiček uporabi za oblikovanje dodatnih rezerv iz dobička. Vendar pa je v naslednjih letih uprava skupaj z nadzornim svetom tista, ki odloča o tem, kolikšen del drugih rezerv iz dobička bo vključen v bilančni dobiček, torej uprava in nadzorni svet na ta način odločata o velikosti bilančnega dobička (Horvat 2006).

3.4 Vloga interesnih skupin podjetja

Kot smo že omenili, imenujemo interesne skupine letnega poročila tiste uporabnike računovodskih izkazov, ki iščejo v letnem poročilu informacije za poslovno odločanje in vplivajo na obnašanje podjetja. Interesi teh skupin se razlikujejo in si včasih nasprotujejo. Skupne informacije, ki jih iščejo, pa so:

- donosnost podjetja,
- finančni položaj in
- kakovost posloводства.

Posamezni organi delniških družb, to so uprava, nadzorni svet in skupščina, pa imajo v zvezi z letnim poročilom tudi določene pristojnosti.

Interesne skupine podjetja

a) Lastniki podjetja in potencialni vlagatelji kapitala

V letnem poročilu iščejo informacije o velikosti in ustaljenosti donosa v obliki dividend ali deležev v čistem dobičku, o politiki delitve čistega dobička, dolgoročni čisti donosnosti podjetja in kakovosti posloводства. Delničarje zanimajo tudi prihodnji denarni tokovi oziroma informacije o sposobnosti podjetja, da izplača dividende. Bodoči vlagatelji pa potrebujejo informacije, ki jim bodo pomagale pri odločitvah v zvezi z naložbami.

b) Posloводство in člani upravljalnih in nadzornih organov

Posloводство in člane upravljalnih in nadzornih organov bolj ali manj zanimajo predvsem računovodske informacije o sprotni in končni plačilni sposobnosti, o finančnem položaju podjetja in o donosnosti poslovanja. Poleg tega je cilj posloводства tudi pridobiti čimveč materialnih koristi od podjetja, stalnost in udobnost pri vodenju podjetja ter povečevanje ugleda, ki je povezan z velikostjo in rastjo podjetja. Posloводство od podjetja pričakuje visoke plače, prihodke, bonuse, spoštovanje in moč.

Uprava, nadzorni svet in skupščina imajo v zvezi z letnim poročilom ter uporabo čistega in bilančnega dobička tudi določene pristojnosti. Uprava mora letno poročilo nemudoma po sestavitvi predložiti nadzornemu svetu. Če ga je treba revidirati, ga mora predložiti skupaj z revizorjevim poročilom. Priložiti mora tudi predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ga bo predložila skupščini (ZGD-1).

Nadzorni svet mora preveriti sestavljeno letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ju je predložila uprava. Vsak član nadzornega sveta ima pravico pregledati in preveriti vse podlage za letno poročilo, ki mu jih mora družba na njegovo zahtevo predložiti, če nadzorni svet ne odloči drugače (ZGD, člen 274a). Nadzorni svet

mora na podlagi preverjanja letnega poročila sestaviti pisno poročilo za skupščino. V poročilu mora navesti:

- kako in v kakšnem obsegu je preverjal vodenje družbe med poslovnim letom,
- če je k letnemu poročilu priloženo tudi revizijsko poročilo, mora nadzorni svet v svojem poročilu izraziti stališče do njega,
- na koncu poročila mora navesti, ali ima po preverjanju k letnemu poročilu kakšne pripombe in
- ali letno poročilo potrjuje.

Nadzorni svet mora mesec dni po tem, ko je prejel sestavljeno letno poročilo, svoje poročilo izročiti upravi. Če tega ne stori, mu mora uprava nemudoma postaviti dodaten rok, ki ne sme biti daljši od meseca dni. Če nadzorni svet tudi v dodatnem roku letnega poročila ne izroči, pomeni, da ga ni potrdil.

Skupščina delniške družbe odloča o (Zakon o gospodarski družbah 2006, 143):

- sprejetju letnega poročila,
- uporabi bilančnega dobička,
- imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta in upravnega odbora,
- podelitvi razrešnice članom uprave in nadzornega sveta,
- spremembah statuta,
- ukrepih za povečanje in zmanjšanje kapitala,
- prenehanju družbe in statusnem preoblikovanju,
- imenovanju revizorja,
- drugih zadevah, če tako v skladu z zakonom določa statut, oziroma o drugih zadevah, ki jih določa zakon.

Letno poročilo sprejema uprava skupaj z nadzornim svetom. Skupščina je pristojna za sprejetje letnega poročila samo, če nadzorni svet letnega poročila ni potrdil ali če uprava in nadzorni svet prepustita odločitev o sprejetju letnega poročila skupščini. V tem primeru morajo biti v poročilu, ki ga nadzorni svet predloži skupščini, navedeni ustrezni sklepi uprave in nadzornega sveta.

c) Zaposleni

Cilj zaposlenih so čim večje materialnih koristi od podjetja, dobri delovni pogoji in stalnost zaposlitve. Na splošno velja, da so ti cilji v nasprotju s cilji lastnikov, v novejšem času pa postaja to vse bolj relativno, saj se zadovoljstvo zaposlenih čedalje bolj kaže kot zelo pomemben, če ne že temeljni dejavnik delovanja podjetja. Zaposleni, ki niso vključeni v upravo, pričakujejo od podjetja najustreznejšo kombinacijo med stalnostjo zaposlitve, plačo in zadovoljstvom z delom. Od njihove organiziranosti, trga

delovne sile in spoznanja uprave ter delničarjev o pomembnosti motiviranih zaposlenih za delovanje podjetja je odvisno, koliko lahko uresničijo svoja pričakovanja.

d) Posojilodajalci

Posojilodajalci oz. banke in drugi dajalci kratkoročnih in dolgoročnih posojil iščejo v letnem poročilu informacije o sprotni plačilni sposobnosti podjetja, o njegovi sposobnosti plačila obresti in vračila posojil in informacije o stabilnem in varnem poslovanju podjetja.

e) Kupci in dobavitelji

Glavne stalne kupce zanimajo kakovostni izdelki ali storitve in ustrezna cena. Dobavitelji so v vlogi dajalcev (dolgoročnih) kreditov, zato jih zanima zmožnost plačila dobavljenega blaga oziroma likvidnost družbe.

f) Tekmeci

Med drugimi interesnimi skupinami so pomembni še tekmeci. Zanimajo jih računovodske in druge informacije iz dveh nasprotujočih si razlogov: da bi ugotovili, kolikšna je možnost za nakup podjetja in kolikšna je možnost, da podjetje kupi nje. V zvezi s tem jih zanimajo predvsem čista dobičkonosnost, finančni položaj in kakovost posloводства. Iščejo informacije, kako je podjetje ranljivo.

g) Država in njeni organi

Država in njeni organi od podjetja pričakujejo predvsem čim več zaposlenih in da podjetje čim manj obremenjuje okolje. Od podjetja pričakujejo plačilo davkov, zaposlenost in ohranjanje okolja. Država in njeni organi pa predpisujejo tudi informacije za svoje namene, na primer poročila za davčne organe.

h) Javnost, kjer podjetje deluje

Javnost, kjer podjetje deluje, želi prek letnega poročila izvedeti, ali le-to ogroža človekovo okolje oziroma kako skrbi za okoljevarstvene zadeve. Javnost zanima tudi možnost zaposlovanja in pripravljenost podjetja pri odpravljanju krajevnih težav.

i) Druge javnosti

Sem sodijo tako imenovane druge finančne javnosti, kot so:

- posredniki in analitiki (borznoposredniške hiše, bančni analitiki, medijski analitiki),
- banke,

- regulatorno orodje (Ljubljanska borza vrednostnih papirjev, Centralna klirinško depotna družba, Agencija za trg vrednostnih papirjev RS, Ministrstvo za finance RS),
- novinarji in
- tuje regulatorno orodje (CEFTA, Evropska zveza).

3.5 Revidiranje

Revidiranje je po definiciji neodvisno preiskovanje računovodskih informacij podjetja, ne glede na to, ali je usmerjeno v doseganje dobička ali ne, in ne glede na njegovo velikost ali pravno obliko, kadar je cilj takšnega preiskovanja podati sodbo o računovodskih informacijah. O svojih opažanjih in mnenjih revizorji poročajo predvsem lastnikom, pa tudi drugim uporabnikom računovodskih izkazov, med najpomembnejšimi so udeleženci kapitalskih trgov in javnost.

Revizor je oseba, ki na podlagi svojega strokovnega znanja pregleda računovodske izkaze in izrazi mnenje, ali so računovodske informacije resnična in poštena slika, v skladu z naznačenimi temelji računovodstva. Absolutnega zagotovila pri revidiranju ni mogoče dati zaradi vrste dejavnikov, kot so na primer potreba po presoji, uporaba preizkusov, omejitve, značilne za notranje kontroliranje. Tudi večina dokazov, ki so na voljo revizorju, ima bolj prepričevalno kot dokončno naravo. Kljub temu je revizorjevo mnenje izredno pomembno tako za vse zunanje uporabnike računovodskih izkazov kot tudi za samega lastnika. Zaupajo namreč revizorjevi strokovnosti in neodvisnosti. Njegova odgovornost je izredno velika (Odar 2008).

Kot merilo presoje mora revizor upoštevati slovenske računovodske standarde, ki so usklajeni z mednarodnimi računovodskimi standardi. Revizor mora izraziti svoje mnenje, ali so računovodski izkazi revidirane gospodarske družbe skladni s slovenskimi računovodskimi standardi (Odar 2008).

Zakon o gospodarskih družbah določa, za katere družbe je revizija obvezna in da se mora opraviti na podlagi zakona o revidiranju. V 57. členu določa, da mora najkasneje v šestih mesecih po preteku poslovnega leta samostojno revizijsko podjetje v skladu s posebnimi predpisi pregledati letna poročila:

- velikih in srednjih kapitalskih družb,
- dvojnih družb,
- povezanih družb in
- tistih majhnih kapitalskih družb, z vrednostnimi papirji katerih se trguje na organiziranem trgu.

Revizor mora letno poročilo pregledati na način in pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje. Revidirati mora računovodsko poročilo ter preveriti, ali je vsebina poslovnega poročila skladna z drugimi sestavinami letnega poročila.

Poročilo o dokončanem revidiranju s strokovnim mnenjem je revizorjev končni izdelek. Revizorjevo poročilo mora vsebovati (Zakon o gospodarskih družbah 2006, 36):

- uvod z navedbo revidiranega računovodskega poročila, skupaj z računovodskim okvirom, ki je bil uporabljen pri sestavljanju,
- opis obsega in namena revidiranja z navedbo, na podlagi katerih revizijskih standardov je bila opravljena revizija,
- revizijsko mnenje o računovodskem poročilu. V njem mora biti jasno navedeno, ali računovodsko poročilo kaže resničen in pošten prikaz finančnega položaja v skladu z ustreznim računovodskim okvirom poročanja in kadar je to potrebno, ali je skladno s predpisi. Revizijsko mnenje je lahko mnenje brez pridržkov, s pridržki ali odklonilno. Če revizor mnenja ne mora izraziti, izjavo mnenja zavrne,
- pojasnjevalni odstavek, v katerem revizor na poseben način opozarja ali se sklicuje na katerokoli zadevo, za katero meni, da je to potrebno, ne da bi pri tem izrazil mnenje s pridržki,
- mnenje o usklajenosti oz. neusklajenosti poslovnega poročila z računovodskim poročilom istega poslovnega leta in
- datum in revizorjev podpis.

Revizor je odgovoren družbi in delničarjem ali družbenikom družbe za škodo, ki jim jo povzroči s kršitvijo pravil o revidiranju, določenih z zakonom, ki ureja revidiranje.

Zakon predpisuje rok, v katerem mora biti revizija letnega poročila zaključena, in rok, v katerem mora organ družbe, pristojen za sprejetje letnega poročila, prejeti revidirano letno poročilo in revizorjevo poročilo.

3.6 Javna objava

Agencija za javnopravne evidence in storitve AJPEŠ javno objavlja letna poročila gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov na svojem spletnem portalu na podlagi Zakona o gospodarskih družbah. Namen javne objave letnih poročil prek spletnega portala je, da se poslovni javnosti in vsem drugim zainteresiranim uporabnikom omogoči preprost in učinkovit dostop do podatkov o poslovanju gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov, ki predstavljajo pomemben del informacij pri sprejemanju poslovnih odločitev. Prek spletne storitve *Javna objava letnih poročil (JOLP)* je uporabnikom omogočen vpogled v zadnje javno objavljeno letno poročilo. Na spletnem portalu AJPEŠ so objavljena letna poročila, revidirana letna poročila in konsolidirana letna poročila (Državni portal Republike Slovenije 2008).

Predložitev letnih poročil je obvezna za vse gospodarske družbe. Zakon v 59. členu določa roke za predložitev letnih poročil za javno objavo, in sicer:

- v treh mesecih po koncu poslovnega leta oddajo letno poročilo majhne družbe in podjetniki ter letnemu poročilu predložijo tudi predlog razporeditve dobička ali obravnavanja izgube,
- v osmih mesecih po koncu poslovnega leta pa oddajo letna poročila srednje in velike družbe ter družbe, zavezane konsolidaciji računovodskih izkazov skupaj z revizorjevim poročilom.

Letna poročila, ki jih gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki predložijo AJ PES za namen javne objave, AJ PES javno objavi praviloma v 30 dneh po predložitvi.

4 PRIMER LETNEGA POROČILA PODJETJA

4.1 Kratka predstavitev podjetja

Kovinarsko podjetje Niko je bilo ustanovljeno leta 1963 na temeljih tradicije proizvodne zadruge kovinarjev Niko, ki so jo leta 1946 ustanovili napredno misleči krajanji s ciljem v Selški dolini obnoviti razvoj industrije in nadaljevati tradicijo fužinarstva in železarstva iz 16. stoletja. Zgodovinski prikaz podjetja (Niko Železniki 2008b) :

- 1954 se je zadruga preoblikovala v industrijsko podjetje. Prvotni proizvodni program pisarniški pribor, risalni žeblički in papirne sponke se je razširil na izdelavo gospodinjskih in laboratorijskih električnih naprav, tehtnic, šestil in malih motorjev.
- 1959 je bila zaradi specializacije izločena proizvodnja tehtnic in šestil, ki sta jo prevzeli novoustanovljeni podjetji Tehtnica Železniki in Kladirar Žiri.
- 1962 se je podjetje vključilo v združeno podjetje Iskra Kranj.
- 1963 ponovno sledi osamosvojitve kot Obrtno podjetje Niko Železniki.
- 1989 se po Zakonu o podjetjih organizira Niko, kovinarsko podjetje Železniki, p.o.
- 1996 na podlagi lastninskega preoblikovanja pa Niko, d.d., Železniki.

Družba je registrirana za kovinsko predelovalno dejavnost, pomembnejše dejavnosti družbe pa so:

- Proizvodnja mehanizmov za regulatorje.
- Proizvodnja paličnih sponk, papirnih sponk in jeklenih vlaken.
- Izdelava orodij in opreme.

In podjetje leta 2007 (Niko Železniki 2008c):

- Podjetje Niko, d.d., Železniki je javna delniška družba z več kot 300 zaposlenimi.
- Specialisti za izdelovanje velikoserijskih kovinskih izdelkov, namenjenih uporabi v pisarnah, lesni industriji, tapetništvu, gradbeništvu, strojogradnji idr.
- Letna realizacija presega 30 milijonov €.
- Več kot 90 odstotkov je izvoza, od tega dobra polovica v Nemčijo, zelo pomemben delež izvoza pa predstavlja tudi prodaja v Švico, Francijo, Poljsko, Češko, Španijo, Grčijo, Belgijo, Hrvaško, Saudsko Arabijo, Izrael, Italijo, Srbijo, BiH, Turčijo, Čile idr.
- Delovanje je skladno s sistemi ISO 9001/2000 in okoljevarstvenim standardom ISO 14001.

- Pokrivanje 30 odstotkov evropskega oz. 20 odstotkov svetovnega trga z glavnim programom - proizvodnjo mehanizmov za registratorje.
- Z močnim investicijskim tempom je prihodnost podjetja v popolni avtomatizaciji in robotizaciji proizvodnje.

4.2 Analiza poslovnega poročila podjetja

Letno poročilo je sestavljeno iz poslovnega in finančnega dela. Poročilo nima uvodnega dela. A čeprav le-ta ni obvezen sestavni del, skorajda ne vidimo več poročila brez uvodnega dela. Prav tako pogrešamo nagovor predsednika uprave.

Poslovno poročilo podjetja Niko, d. d., Železniki sestavljajo naslednja poglavja:

- a) Predstavitev družbe poleg osnovnih podatkov o podjetju sestavljata še podpoglavji Narava poslovanja in Organi upravljanja.
- b) Kadrovsko področje in zaposlenost.
- c) Finančni položaj in analiza izidov poslovanja.
- d) Analiza prodaje po produktih.
- e) Pričakovani razvoj družbe.
- f) Področje raziskav in razvoja.
- g) Dogodki, ki so se zgodili po zaključku poslovnega leta.

Praviloma mora poslovno poročilo vsebovati obsežne informacije, bistvene za vse, ki prebirajo in analizirajo izkaze. Vsebovati mora pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe, prikazati značilnosti poslovanja in opisati bistvena tveganja in negotovosti, ki jim je družba izpostavljena.

Letno poročilo v našem podjetju pripravljata član uprave in vodja finančno-računovodskega sektorja. Potrebne podatke po navodilih pripravijo posamezne službe. Oblika poročila je ukoreninjena in se ne spreminja, številke se spreminjajo glede na dosežene računovodske rezultate. V poslovnem poročilu so podatki prilagojeni tekočemu letu, dodani so le morebitni novi dogodki.

Kot pravi dr. Tatjana Horvat, oblika letnega poročila komunicira, inovativnost pa privablja (Horvat 2000). Letno poročilo podjetja spremljam od leta 2005 in ugotavljam, da niti oblika niti inovativnost nista močni točki izdelave. V izdelavo poročila bi bilo smiselno vključiti tudi v podjetju zaposleno oblikovalko.

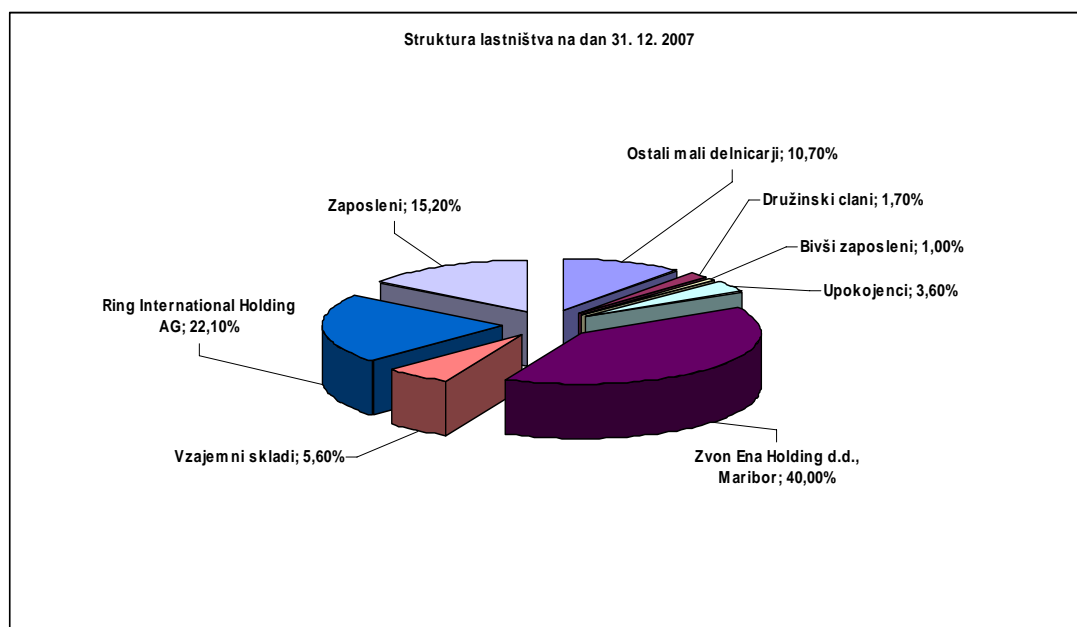
4.2.1 Predstavitev družbe

Na prvi strani poslovnega poročila so navedeni podatki v zvezi z delniško družbo Niko Železniki. Podjetje je delniška družba že 11 let in dodobra vpeto v mednarodno poslovanje.

Sledi zgodovinska predstavitev podjetja, ki je nastalo na temeljih fužinarstva in se preko različnih oblik organiziranosti in preoblikovanja leta 1996 organiziralo kot

delniška družba. Od tega leta je družba vpisana v register Klirinško depotne družbe in z delnicami se trguje na prostem trgu v okviru Ljubljanske borze. Lastništvo je koncentrirano na nekaj večjih družb, v priloženem grafu pa lahko vidimo, da sta to pravzaprav dve družbi, ki imata skupno v lasti 62,1 odstotka vseh delnic. Preostali delež je razdeljen med male delničarje. Lastništvo manjših deležev je v primerjavi z letom 2006 podrobneje razčlenjeno. V poročilu za leto 2006 smo lahko prebrali, da pričakujemo nadaljnjo prodajo delnic s strani malih delničarjev, kar pa se v letu 2007 ni uresničilo. Tako je število malih delničarjev ostalo veliko, njihov vpliv na poslovanje pa majhen. Pač pa je v letu 2007 Slovenska odškodninska družba prodala svoj delež tujemu investitorju Ring International Holding AG, kar je precej povišalo tržno vrednost delnice, ni pa vzpodbudilo dodatnega trgovanja. Število delničarjev se je tako v letu 2007 zmanjšalo le za tri delničarje. Podjetje ob koncu leta 2007 ni imelo lastnih delnic.

Slika 4.1 Graf strukture lastništva na dan 31. 12. 2007

Vir: Niko Železniki 2008a.

Pač pa je bil za podjetje zelo pomemben nakup delnic s strani tujega investitorja, saj je celo leto buril duhove in je bil resna grožnja za prenos lastništva v tujino. To se je konec leta 2008 tudi uresničilo, saj je podjetje Ring International Holding AG iz Celovca kupilo tudi 40-odstotni delež Zvon Ena Holdinga, d. d., iz Maribora in objavilo prevzemno ponudbo. Tako je še eno uspešno slovensko podjetje dobilo tujega lastnika.

4.2.2 Narava poslovanja

Družba se v smislu določil zakona o gospodarskih družbah razvršča med velike družbe. Registrirana je za kovinsko predelovalno dejavnost z glavnim poudarkom na:

- proizvodnji mehanizmov za regulatorje in drugih drobnih izdelkih, ki so elementi v proizvodnji regulatorjev (83,3-odstotni delež),
- proizvodnji paličnih in papirnih sponk, jeklenih vlaken, letvah visečih map itd. (16,7-odstotni delež),
- izdelavi orodij in opreme za lastne potrebe in za zunanje uporabnike.

Podjetje je proizvodni program v svojem več kot šestdesetletnem obdobju poslovanja stalno dopolnjevalo, širilo izbor izdelkov ter se prilagajalo potrebam trga. Še vedno ostaja zvesto svoji strateški odločitvi – delovanju na področju predelave kovin. Glede na izkušnje in pridobljeno znanje podjetje na tem področju res lahko največ doseže.

Organizacijska shema je bila dopolnjena že leta 1997, takrat so bili oblikovani trije popolnoma samostojni programi v smislu razvoja, tehnologije in proizvodnje. Namen pa je bilo tudi boljše in lažje obvladovanje procesov poslovanja in stroškov ter posredno zagotavljanje konkurenčne prednosti. Področja so tako specializirana in lažje obvladljiva s strokovnega in stroškovnega vidika.

Podjetje obseg poslovanja zadnjih dvajset let povečuje med 7 in 16 odstotki, v letu 2006 se je povečalo celo za 26 odstotkov, v letu 2007 pa za 8,1 odstotka. Razlog uspeha zadnjih let je uvedba zaščite evropskega trga mehanizmov pred kitajskimi proizvajalci. Ti proizvajalci so namreč prej predstavljali največjo grožnjo obstoju podjetja, saj glede na stroške proizvodnje, odvisne od cene delovne sile, avtomatizacije in cen vhodnih surovin, ni moglo ponuditi Kitajcem primerljivih prodajnih cen. Svet EU je v namreč v letu 2006 z Uredbo številka 1136/2006 odredil protidampinške dajatve na uvoz mehanizmov z ročico s poreklom iz Ljudske republike Kitajske z veljavnostjo za naslednjih pet let in z možnostjo podaljšanja še za pet let. Brez te carinske zaščite bi podjetje Niko imelo veliko težav pri poslovanju že v letu 2006. Tako pa je podjetje Niko ostalo največji evropski proizvajalec mehanizmov za regulatorje še osmo leto in trenutno pokriva 27 odstotkov potreb Evrope.

Na spodnji sliki lahko vidimo prisotnost mehanizmov Niko na svetovnem trgu.

Slika 4.2 Prisotnost mehanizmov Niko na svetovnem trgu

Vir: Niko Železniki 2008a.

4.2.3 Organi upravljanja

Predsednici uprave Valentini Nastran je konec leta 2007 potekel mandat in se namerava v letu 2008 upokojiti. Novi predsednik uprave Radovan Čulibrk je imenovan s 1. 1. 2008 za mandatno obdobje šestih let. V poročilu za leto 2006 smo lahko prebrali, da ima sedaj že bivša predsednica uprave možnost podaljšanja mandata, a se je nadzorni svet odločil za zamenjavo vodstva.

V družbi Niko, d. d., so naslednji organi upravljanja:

- Skupščina.
- Nadzorni svet.
- Uprava.

Poleg teh deluje še svet delavcev, ki je posvetovalnega značaja. Vodstvo podjetja upošteva dolžnost, da seznanjeni svet delavcev s predvidenimi odločitvami glede statusnih vprašanj. Glede kadrovskih vprašanj ter glede vprašanj varnosti in zdravja delavcev pri delu si vodstvo prizadeva za usklajevanje stališč s sindikatom, s svetom delavcev pa se v zvezi s temi vprašanji ne posvetuje.

Pred sprejemom dokončne odločitve vodstvo podjetja obvešča svet delavcev o vprašanjih v zvezi s spremembo dejavnosti, z zmanjšanjem gospodarske dejavnosti, s spremembami v organizaciji proizvodnje in s spremembami tehnologije ter v zvezi z letnim obračunom in letnim poročilom.

Nadzorni svet je bil na svoji 13. seji seznanjen z nerevidiranimi rezultati poslovanja za leto 2007 in je podprl predlog uprave, da se 50 odstotkov ustvarjenega dobička po 230. členu ZGD uporabi za druge namene. Sprejet je bil sklep, da bo predlog višine dividend oblikovan do začetka aprila.

Tako je nadzorni svet obravnaval revidirano letno poročilo o poslovanju za leto 2007 na svoji 14. seji v maju in ugotovil, da:

- je bilo letno poročilo sestavljeno pravočasno,
- je sestavljeno v skladu z ZGD, slovenskimi računovodskimi standardi in statutom družbe,
- da letno poročilo zajema vse bistvene podatke, pomembne za odločanje o njegovem sprejetju,
- da je računovodske izkaze in dokumente, na katerih temeljijo računovodski izkazi in letno poročilo, pregledal pooblaščen revizor in podal k poslovanju družbe pozitivno mnenje.

Nadzorni svet je letno poročilo za leto 2007 sprejel v odprtem roku, t.j. pred iztekom enega meseca, šteto od dneva predložitve letnih poročil za leto 2007 nadzornemu svetu. Na temelju navedenih podatkov je nadzorni svet ugotovil, da je družba Niko, d. d., v letu 2007 poslovala uspešno tako v primerjavi z letom 2006 kot tudi v primerjavi s poslovnim načrtom za leto 2007.

Nadzorni svet je potrdil predlog uprave glede uporabe bilančnega dobička za leto 2007.

Skupščina Niko pa je bila z letnim poročilom za leto 2007, z mnenjem revizorja in pisnim poročilom nadzornega sveta po 282. členu Zakona o gospodarskih družbah seznanjena na svoji 12. redni seji junija 2008. Sprejet je bil sklep o uporabi bilančnega dobička na dan 31. 12. 2007 v znesku 1.734.527,31 €, in sicer:

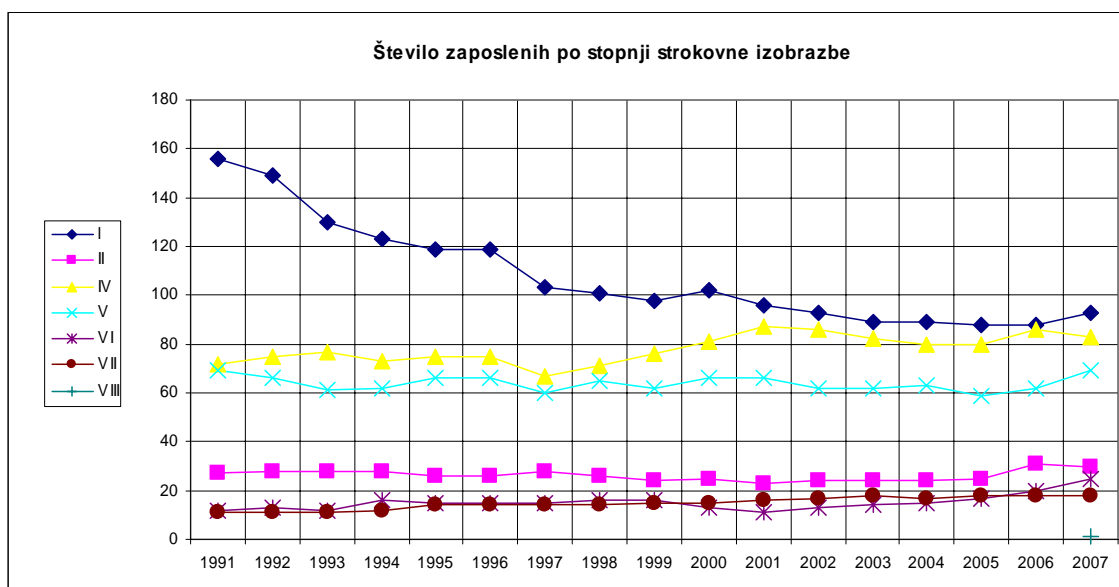
- del bilančnega dobička v višini 358.750,00 € se uporabi za dividende, to je 10,00 € bruto dividende na delnico;
- del bilančnega dobička v višini 34.839,00 € se nameni za izplačilo nagrade enočlanski upravi;
- del bilančnega dobička v višini 40.932,00 € se uporabi za izplačilo nagrade šestčlanskemu nadzornemu svetu;
- preostanek bilančnega dobička v znesku 1.300.006,31 € ostane nerazporejen.
- Skupščina je upravi družbe in članom nadzornega sveta družbe podelila razrešnico za poslovno leto 2007.

Skupščina je na tej seji tudi imenovala pooblaščen revizijsko družbo za leto 2008.

4.2.4 Kadrovsko področje in zaposlenost

Strategija delovanja podjetja na področju kadrovanja je usmerjena v pridobivanje strokovnih, usposobljenih in visoko motiviranih kadrov. Strategija se ne menja, saj so po mnenju uprave spremembe možne le na dolgi rok – hitro se na tem področju ne da nič storiti. Prilagam graf, iz katerega je razvidna kadrovska struktura zaposlenih od leta 1991 dalje.

Slika 4.3 Kadrovska struktura zaposlenih od leta 1991 dalje

Vir: Niko Železniki 2008a.

Iz zgornjega grafa razberemo, da se kadrovska struktura počasi izboljšuje. Tako smo v letu 2007 prvič zaposlili doktorja strojništva (dolgoletni štipendist), v naraščanju sta V. in VI. stopnja izobrazbe, prva zaradi zaposlovanja štipendistov po končani srednji šoli, druga pa na račun izobraževanja ob delu (predvsem strojništvo). Čeprav je število zaposlenih z najnižjimi stopnjami izobrazbe zadnja leta padalo, se je v letu 2007 povečalo. Najbolj konstantno je število zaposlenih s VII. stopnjo izobrazbe. Prav ti zaposleni načeloma zasedajo vodilna delovna mesta, kjer menjave niso pogoste. Ugotavljam, da dijaki in študenti izkoristijo možnost štipendiranja oz. plačila študija, po času, ki ga morajo *odslužiti* in ko si naberejo nekaj delovnih izkušenj, pa si poiščejo boljše plačana dela v drugih podjetjih. Zanimivo bi bilo videti podatke, koliko sodelavcev je v preteklih letih "s sistematičnim delom na dolgi rok" pridobilo višjo izobrazbo – in nato zapustilo podjetje.

Podjetja pogosto trdijo, da so *delavci njihovo najpomembnejše bogastvo*, toda v resnici zanje ne skrbijo tako zelo zagnano. Z lahkoto namreč preživijo in so celo uspešna, ne da bi se ozirala na potrebe zaposlenih. Vseeno pa v splošnem velja, da dobri

zunANJI odnosi in politika temeljijo na dobri notranji komunikaciji ter da je dobro obveščena delovna sila bolj motivirana za delo in bolj produktivna, vse to pa podjetju olajša delovanje v skupnosti, kjer po vsej verjetnosti živi večina njegovih zaposlenih (Treaker 2004).

Iz tabele v poročilu razberemo še, da je podjetje v zadnjem obdobju zaposlilo več moških kot žensk na boljše plačana delovna mesta, na delovna mesta z najnižjo zahtevnostjo pa je bilo zaposlenih več žensk. Na razpisih, ki jih objavlja podjetje je sicer naveden spol m/ž, vendar za določena dela kadrovska služba potencialnim kandidatkam pove, da je za opravljanje razpisanega dela zaželen moški.

Stopnja fluktuacije v podjetju je bila 4,87 odstotna in je v primerjavi z letom 2006, ko je bila kar za 7 odstotkov ugodnejša. Novih zaposlenih je bilo še vedno veliko, kar je povzročalo težave predvsem pri vodenju proizvodnega procesa. Nove kadre je treba pridobiti, vključiti in izobraziti, kar seveda zahteva določene vire. Vzroki za sorazmerno veliko menjav zaposlenih v proizvodnih procesih so bili delo ob sobotah (tudi popoldne), nočno delo, delo ob praznikih in slaba varnost zaposlitve za zaposlene za določen čas oz. preko študentskega servisa. Bolniška odsotnost je porasla za 5,2 odstotka, vendar ni možno z gotovostjo trditi, da je vzrok samo preobremenjenost zaposlenih.

4.2.5 Finančni položaj in analiza poslovanja

Finančni položaj podjetja je stabilen in razmeroma ugoden. Problemov s financiranjem v letu 2007 ni bilo, čeprav je podjetje konec leta 2006 začelo z naložbo v povečanje prostorov zaradi razširitve kapacitet za proizvodnjo mehanizmov v vrednosti 7,5 milijona €.

Tudi z izterjavo pri kupcih ni bilo težav, saj ima podjetje večino zavarovanih. Nekateri plačujejo v zelo kratkih rokih in z upoštevanjem popustov. Precej dodatnih stroškov so podjetju povzročile septembrske poplave, delno pa bodo upoštevani ob popravilu objektov. Kljub temu so bili rezultati poslovanja doseženi skladno s poslovnim načrtom. Končni rezultat je bil odličen.

V podjetju finančni položaj ocenjujejo na osnovi izbranih računovodskih kazalnikov, ki jih prikazujem v tabeli 4.1.

Tabela 4.1 Prikaz računovodskih kazalnikov

	leto 2007	leto 2006	indeks 2007/2006
Kazalniki stanja financiranja			
stopnja lastniškosti financiranja	0,42	0,50	84,2
stopnja dolgoročnosti financiranja	0,58	0,73	79,6
Kazalniki stanja investiranja			
stopnja osnovnosti investiranja	0,63	0,59	108,2
stopnja dolgoročnosti investiranja	0,65	0,61	106,2
Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja			
kapitalska pokritost osnovnih sredstev	0,67	0,86	78,0
neposredna pokritost kratkoročnih obveznosti (hitri koeficient)	0,05	0,01	414,6
pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient)	0,40	0,70	57,3
kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient)	0,82	1,39	58,8
Kazalniki gospodarnosti			
gospodarnost poslovanja	1,08	1,07	100,6
Kazalniki donosnosti			
čista dobičkonosnost kapitala	0,15	0,19	80,7

Vir: Niko Železniki 2008a.

Kazalniki stanja financiranja nam povedo, kolikšna je odvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja. Kazalniki za podjetje Niko kažejo, da se delež sredstev podjetja, financiran s kapitalom, manjša. S tem se večja tveganje upnikov, a ponavadi imajo bolj tvegana podjetja višjo donosnost kapitala.

Kazalniki stanja investiranja so pogojeni z dejavnostjo podjetja. Niko je proizvodjalno podjetje z visoko tehnologijo, kjer je udeležba osnovnih sredstev visoka, prav tako delež stalnih stroškov v celotnih stroških in delež pritokov iz naslova amortizacije.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja nam povedo, v kolikšni meri so osnovna sredstva podjetja financirana z njegovim kapitalom. Ugotovimo, da je delež v primerjavi s preteklim letom manjši (indeks 78). V primerjavi s preteklim letom je bila mnogo ugodnejša pokritost kratkoročnih dolgov z denarnimi sredstvi, kar kaže na dobro likvidnost podjetja. V primerjavi z letom 2006 so kratkoročni dolgovi boljše pokriti tudi z denarnimi sredstvi in kratkoročnimi terjatvami. Kratkoročni dolgovi so prav tako ugodneje pokriti s kratkoročnimi sredstvi.

Kazalnik gospodarnosti poslovanja izraža razmerje med prihodki in odhodki od poslovanja. Glede na preteklo leto je razmerje v letu 2007 ugodnejše (indeks 100,6).

4.2.6 Analiza prodaje po produktih

Rezultati prodaje so analizirani po treh programih, ki so organizirani v podjetju.

a) Program Mehanizmi

V letu 2007 podjetje ni doseglo načrtovane realizacije prodaje. Načrtovano je bilo 8,3-odstotno povečanje fizičnega obsega proizvodnje in prodaje, a kljub rebalansu plana ob polletju načrti niso bili doseženi. Vzrok: doseganje proizvodnje je bilo nižje od načrtovane. Načrtovano povečanje kapacitet ni bilo v celoti izpolnjeno in kljub dodatnim delovnim dnevom (sobote v dveh izmenah), ni bilo možno izdelati načrtovanih kosov. V primerjavi z letom 2006 je bila prodaja v letu 2007 manjša. Delen vzrok so tudi težave nekaterih kupcev. V primerjavi z letom 2005, ko še ni bilo protidampinške zaščite, pa je prodaja vsekakor veliko boljša. To kaže na to, da so izdelovalci mehanizmov v Evropi protidampinško obdobje izkoristili za povečevanje tržnega deleža. Podjetje Niko obvladuje 30 odstotkov tržnega prostora Evrope, v njegovi strategiji pa v primerjavi s prejšnjimi leti ni napovedano večanje le-tega. Očitno je dosežena meja in težnja podjetja je zadržati dosežen tržni delež. Podjetje je v zadnjih desetih letih povečalo prodajo (indeks 2,2). To je velik uspeh, dosežen na zahtevnih trgih. Obenem pa gre za uspeh vsega podjetja, saj izdelavo spremlja zahtevna in draga tehnologija.

b) Program Sponke

Tudi v programu Sponke načrtovana realizacija prodaje ni bila dosežena. V primerjavi z letom 2006 pa je bila večja za 6,7 odstotka. Glede na to, da je bila v letu 2007 iz programa Mehanizmi v program Sponke prenesena kompletna proizvodnja izdelka letev viseče mape, ki v strukturi prodaje predstavlja kar 43,4 odstotka, lahko sklepamo, da bi bila realizacija programa brez tega izdelka zelo slaba. V letnem poročilu za leto 2005 je bil naveden dolgoročen načrt podjetja povečevati prodajo izdelkov programa Sponke na tujih trgih, a iz kasnejših poročil je to izginilo. Kot je zapisano, pa se je prodaja izven Slovenije v letih 2006 in 2007 v primerjavi z letom 2005 zmanjšala.

Glavni izdelki tega programa so bile do leta 2007 palične in papirne sponke. Tudi tu se pojavlja huda konkurenca proizvajalcev z Daljnega vzhoda. Gre za odvisnost od cen vhodnega materiala, uvedbo carin v državah nekdanje Jugoslavije in velik obseg različnih izdelkov. Vseeno menim, da je v to prodajno področje vloženega premalo truda.

V letnem poročilu za leto 2006 preberemo, da je vprašanje tega programa donosnost. Tega se v letu 2007 ne sprašujejo več. Glede na to, da je v uvodnem delu poročila zapisano, da je bila delitev po programih uvedena tudi zaradi boljšega in

lažjega obvladovanja stroškov in posredno zagotavljanja konkurenčne prednosti, pa bi pričakovali tudi o tem kakšen podatek, reakcijo sveta delavcev ali nadzornega sveta.

c) Program Orodjarna

V programu Orodjarna je realizacija v glavnem interna, saj se največ del realizira z izdelavo orodij za programa Mehanizmi in Sponke. V letu 2007 je bilo zaradi investicije v povečanje kapacitet za proizvodnjo mehanizmov večina delovnih ur realiziranih opravljenih v domači orodjarni. 10 odstotkov kapacitet je bilo sicer namenjenih zunanjim naročnikom, vendar je to odvisno od potreb lastne proizvodnje.

Navedeno je število ur, opravljenih za zunanje naročnike, a ker ni podatka o skupnem številu ur, ne moremo oceniti, za koliko smo se približali zastavljenemu cilju.

Iz podatkov v poročilu ne moremo ugotoviti uspešnosti programa Orodjarna. A dejstvo je, da je bil potreben rebalans plana in dosežena manjša prodaja, kot bi bila lahko, ker delo na novih kapacitetah za proizvodnjo mehanizmov ni steklo po planu oz. po pričakovanjih.

4.2.7 Pričakovani razvoj družbe

Družba ima v dolgoročni strategiji, ki opredeljuje njen razvoj do leta 2010, poudarjeno naslednje:

- širitev oz. razvoj programov, ki jih tehnično obvladuje (lean proizvodnja, perfekcionizem na obstoječih produktih),
- razvoj področja orodjarstva,
- storitve na področju izdelave orodij za obdelavo pločevine,
- globoki vlek, montažni avtomati, ravnalne in odvijalne naprave,
- razvoj novih področij delovanja,
- vpenjalni sistemi,
- gradbeništvo (vezanje armature),
- zaščita kovin.

Za leto 2008 pa imajo v družbi naslednje cilje:

- rast fizičnega obsega proizvodnje in prodaje, merjeno v stalnih planskih cenah, bo v primerjavi z letom 2007 8,3 odstotka,
- kosmati donos bo v primerjavi z letom 2007 za 7,9 odstotka večji,
- stroški poslovanja se bodo prav tako povečali za 8,3 odstotka,
- dobiček iz poslovanja bo večji za 3,1 odstotka,
- celotni dobiček bo večji za 6,8 odstotka.

Glede na protidampinško zaščito na trgu in ugled, ki ga podjetje uživa na področju izdelave mehanizmov, moderno tehnologijo in zagon novih strojev so cilji lahko uspešno doseženi.

4.2.8 Področje raziskav in razvoja

Od strategije razvoja in raziskav je odvisno dolgoročno poslovanje podjetja. Razvoj novih in uvajanje sprememb na obstoječih proizvodih je stalna razvojna naloga. Razvoj posameznih razvojnih nalog je obsežen in dolgotrajen, običajno povezan z visokimi stroški nove tehnologije, opreme, strojev itd. Zato se podjetje trudi pridobiti nepovratna sredstva države in iz EU. V letih 2006 in 2007 je bilo na tem področju zelo uspešno, saj je bilo na ta način pridobljenih skoraj 1 milijon € nepovratnih sredstev.

Podjetje je leta 1995 vpeljalo sistem ISO 9001, leta 2000 pa še ISO 14001, ki vključuje tudi okoljsko politiko. Za proizvodnjo mehanizmov pa je na zahtevo največjega kupca moralo pridobiti še standard LGA, s katerim dokazuje, da ta izdelek izpolnjuje pričakovanja kupca.

V letnem poročilu lahko preberemo še, da družba namenja zelo veliko pozornosti tudi varstvu pri delu in zdravju, humanizaciji dela, izboljševanju delovnih pogojev in izboljševanju okoljevarstvenih ukrepov. Za ta namen je letno namenjenih veliko finančnih sredstev. Iz finančnega plana lahko vidimo, da so v tem letu izdatki za varstvo okolja glede na čiste prihodke od prodaje nižji za skoraj 15 odstotkov v primerjavi z letom 2006. Ali če zapišem drugače – izdatki za varstvo okolja so znašali manj kot nagrada upravi.

Glede na dejavnost podjetja pa bi pričakovali obširnejše okoljevarstveno poročilo. Varstvo okolja postaja vedno večja prioriteta v našem življenju, saj je ravno od zdravega okolja odvisno tudi naše zdravje. Zato ga moramo ceniti, spoštovati in varovati na vsakem koraku našega bivanja. V to je usmerjena evropska okoljska politika.

V zadnjem obdobju je okoljska politika EU prednostno usmerjena na štiri področja, in sicer na klimatske spremembe, na naravno in biotsko raznovrstnost, na okolje in zdravje ter na naravne vire in odpadke. Novi Zakon o varstvu okolja v letu 2004 je tudi podjetju Niko prinesel novo obveznost, in sicer pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. To dovoljenje zakonodaja predpisuje za obratovanje naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, t.i. IPPC naprave, ki mora zagotoviti celovito preprečevanje in nadzor onesnaževanja. V sklopu podjetja Niko je to obrat za površinsko zaščito kovin, katerih volumni delovnih kadi presegajo prostornino 30 m³, ki je predpisana kot prag za pridobitev dovoljenja. Po dolgotrajnem projektu pridobivanja dovoljenja je podjetje med prvimi v Sloveniji v septembru 2007 prejelo okoljevarstveno dovoljenje. Če ga ne bi pridobili, bi lahko sledila prepoved delovanja obrata za površinsko zaščito.

4.2.9 Dogodki, ki so se zgodili po zaključku poslovnega leta

V času priprave letnega poročila ni bilo nobenih dogodkov, ki bi vplivali na poslovni rezultat 2007.

4.3 Analiza računovodskega poročila podjetja

Pri pregledu računovodskega poročila sta bili uporabljeni tudi vodoravna in navpična analiza izkazov.

Z vodoravno analizo ugotavljamo, ali se je uspešnost podjetja glede na pretekla leta izboljšala ali poslabšala. Za postavke v izkazih se izračuna odstotek spremembe v primerjavi s prejšnjim letom. Pri navpični analizi se postavke v izkazu uspeha prikazujejo kot relativni deleži glede na izbrano osnovo.

Računovodsko poročilo sestavljajo:

- a) Bilanca stanja.
- b) Izkaz poslovnega izida.
- c) Izkaz denarnih tokov.
- d) Izkaz gibanja kapitala.
- e) Pojasnila k računovodskim izkazom.

Namen računovodskih izkazov je informirati zunanje in notranje uporabnike računovodskih informacij o finančnem položaju in uspešnosti podjetja, torej gre za informiranje o poslovnih izidih in finančnem zdravju podjetja, kar temelji na zanesljivem in verodostojnem računovodskem poročanju.

V letnem poročilu družbe Niko je v Pojasnilih k računovodskim izkazom zapisano, da so računovodski izkazi sestavljeni skladno s SRS in ZGD-1. Podatki v njih temeljijo na knjigovodskih listinah in poslovnih knjigah, vodenih v skladu s SRS. Pri pripravi so upoštevane temeljne računovodske predpostavke in osnovna računovodska načela.

Nadalje so opisane računovodske usmeritve, po katerih se izkazujejo:

- neopredmetena dolgoročna sredstva,
- opredmetena osnovna sredstva,
- amortizacija,
- dolgoročne finančne naložbe,
- zaloge,
- terjatve,
- kratkoročne finančne naložbe,
- kapital,
- rezervacije
- obveznosti ter
- prihodki in odhodki.

Na koncu teh obrazložitvev je dodan popravek bistvene napake. V letu 2006 so bile odložene obveznosti za davek previsoko oblikovane. Popravek bistvene napake je bil opravljen za nazaj, tako da so bile v izkazih za leto 2006 opravljene prilagoditve v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida. Tako sta po popravku višja čisti poslovni izid poslovnega leta v bilanci stanja kakor tudi čisti poslovni izid obračunskega obdobja v izkazu poslovnega izida.

4.3.1 Bilanca stanja

V bilanci stanja so **sredstva** razdeljena na **dolgoročna**, ki predstavljajo 65 odstotkov vseh sredstev, in **kratkoročna**, ki predstavljajo 35 odstotkov sredstev.

Neopredmetena dolgoročna sredstva zajemajo vlaganja v nakup računalniških programov in dolgoročno razmejene stroške prenove informacijskega sistema. V pojasnilih je opisana samo ta pridobitev, za druga neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve ni pojasnil. Prav tako ni pojasnil za odtujitve. Vrednost v tekstu navedene amortizacije ni enaka vrednosti v priloženi preglednici.

Opredmetena osnovna sredstva predstavljajo 63-odstotni delež vseh sredstev v podjetju. Mednje so knjiženi vrednost zemljišč in zgradb, proizvodne naprave in stroji, druge naprave in oprema ter osnovna sredstva v fazi pridobivanja. Vrednost sredstev se je v letu 2007 povečala predvsem na račun gradnje nove stavbe ter opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev v izdelavi. Naštete so večje nabave strojev in njihove vrednosti in večji stroški na nepremičninah.

V nadaljnjem besedilu beremo, kateri deli premoženja podjetja imajo vknjižene hipoteke, kolikšen del je že odplačan in kolikšen še bremeni podjetje.

Dolgoročne finančne naložbe v strukturi sredstev znašajo 1 odstotek. Na postavki dolgoročne finančne naložbe, razen posojil, je beleženo povečanje. Podjetje je vložilo v druge delnice oz. deleže, obrazložitve, v katere, ni. Delež v Toplarni, ki je največja naložba podjetja, je namreč enak kot v letu 2006.

Na postavki dolgoročna posojila dana drugim, pa je zmanjšanje oziroma sklepamo, da je bilo posojilo odplačano.

Dolgoročnih poslovnih terjatev podjetje nima.

Pri kratkoročnih sredstvih podjetja največji delež, 18 odstotkov, predstavljajo *zaloge*, kjer je povečanje na postavkah material, proizvodi in trgovsko blago ter predujmi za zaloge. Zmanjšanje v primerjavi s preteklim letom je le na zalogah nedokončane proizvodnje. Vse ostale vrste zalog (surovine in material, zaloge drobnega inventarja in embalaže, zaloge proizvodov ter zaloge blaga) so se povečale.

Pogrešam obrazložitev povečanja zalog. Vzrok so bile visoke cene vhodnih surovin in napovedi dodatnega zviševanja. Žal se kupovanje zalog po takih napovedih ne obnese najbolje, saj gibanja cen ni možno napovedati zelo natančno in se lahko zgodi, da surovine kupimo po znatno višjih cenah in tako financiramo dobavitelje, podjetje pa

lahko zaide v likvidnostne težave. V poglavju o prodaji izdelkov programa Mehanizmi smo prebrali, da je podjetje znalo prilagajati proizvodnjo, da ni zalog iz tega naslova.

Kratkoročna posojila, dana drugim, so prav tako poravnana kakor dolgoročna.

Kratkoročne poslovne terjatve predstavljajo 15 odstotkov v strukturi sredstev. Kratkoročne terjatve do kupcev so večje zaradi kupcev v tujini, pri kupcih v državi so se zmanjšale. Večje so tudi terjatve za vstopni DDV in druge kratkoročne terjatve. Podjetje ima 85 odstotkov vseh terjatev zavarovanih preko zavarovalnice, za ostalih 15 odstotkov pa se poslužuje drugih instrumentov zavarovanja, kot so akreditivi, garancije in menice.

V strukturi sredstev 2 odstotka predstavljajo *denarna sredstva*, dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina. Stanje denarnih sredstev se je na račun dobrega poslovanja podjetja zelo povečalo.

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve v strukturi sredstev predstavljajo delež, manjši od 1 odstotka. Vrednost se je v primerjavi z letom 2006 povečala. Gre za kratkoročno odložene stroške.

Obveznosti do virov sredstev sestavljajo kapital z 42-odstotnim deležem udeležbe v strukturi, rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve s 5-odstotnim deležem, dolgoročne obveznosti z 10-odstotno udeležbo in kratkoročne obveznosti, ki imajo tudi 42-odstotni delež.

Kapital sestavljajo *vpoklicani kapital*, *kapitalske rezerve*, *rezerve iz dobička in čisti dobiček ali čista izguba*. Podjetje ima 35.875 navadnih delnic. Vrednost lastnega kapitala s prevrednotovalnimi popravki in nerazporejenim dobičkom se je v primerjavi z začetkom leta ob koncu le-tega povečala za 10,6 odstotka. Delež lastnega kapitala pa se je v strukturi vseh virov zmanjšal z 51,2 odstotka na 42,3 odstotka.

V letu 2007 je bilo na podlagi sklepa 11. skupščine z dne 15. 6. 2007 porabljeno 317.965,22 € dobička za izplačilo dividend ter za izplačilo nagrade upravi in nadzornemu svetu.

Kapital družbe se je v letu 2007 povečal za vrednost doseženega čistega dobička. Skladno z 230. členom ZGD-1 je uprava družbe predlagala, nadzorni svet in skupščina pa sta predlog potrdila, da preneseni dobiček iz prejšnjih let ostane nerazporejen za uporabo v naslednjih letih. Po prvih dveh zahtevah 230. člena ZGD-1 podjetje ni imelo potrebe po dodatnem razporejanju čistega dobička, zato je uprava sprejela sklep, da se ostanek čistega dobička razporedi v druge rezerve iz dobička.

Podjetje je v letu 2007 poleg običajnih rezervacij za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi na novo oblikovalo rezervacije za kočljive pogodbe. Razlog je na Irskem vložena tožba; v primeru obsodbe bo znesek visok.

V septembru 2007 so podjetje prizadele katastrofalne poplave, ki so povzročile veliko škodo. Zato so oblikovali določen znesek za nujni del sanacije. Podjetje pa je

prejelo tudi precejšnjo državno podporo, najbrž iz istega razloga, kar pa v pojasnilih ni navedeno.

Dolgoročne finančne obveznosti sestavljajo dolgoročne finančne obveznosti, to so posojila, dobljena pri bankah, kjer so zavarovana s hipotekami, in dolgoročni dolgovi iz finančnega najema, kjer je knjižen finančni najem za montažni avtomat 10. Podjetje je v letu 2007 odplačalo 24,9 odstotka dolgoročnih finančnih in poslovnih obveznosti. Na kratkoročne obveznosti pa so bile prenesene tiste obveznosti, ki zapadejo v plačilo v letu 2008.

Kratkoročne finančne obveznosti v podjetju Niko sestavljajo *kratkoročne finančne obveznosti* in *kratkoročne poslovne obveznosti*, ki so se v primerjavi z letom 2006 povečale za 206 odstotkov. *Kratkoročne finančne obveznosti* sestavljajo kratkoročna posojila, dobljena pri bankah v državi, veliko povečanje pa je razlog prenosa dolgoročnih obveznosti, ki zapadejo v letu 2008 na kratkoročne obveznosti. *Kratkoročne poslovne obveznosti* sestavljajo predvsem obveznosti do dobaviteljev v državi in tujini, ki so se od preteklega leta povečale za 69 odstotkov. Nekoliko večje so tudi obveznosti do zaposlencev in obveznosti do državnih in drugih institucij zaradi obveznosti plačila davka od dohodkov.

Zlato bilančno pravilo pravi, da je podjetje finančno močno, če ima toliko kapitala in dolgoročnih obveznosti, kolikor znaša vrednost stalnih sredstev (zemljišč, zgradb in opreme ter morebitnih dolgoročnih finančnih naložb). Če na aktivih predstavlja vrednost stalnih sredstev takšen ali manjši znesek, kot je na pasivi vrednost celotnega kapitala in dolgoročnih kreditov, potem je podjetje finančno močno.

V podjetju Niko znaša vrednost stalnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb 17.637.315 €, vrednost celotnega kapitala in dolgoročnih obveznosti pa 14.143.798 €, kar pomeni, da podjetje ni finančno močno.

4.3.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida v podjetju Niko je sestavljen po različici I po SRS (2006). V poslovnem letu 2007 je bilo doseženih 10,9 odstotka več *čistih prihodkov od prodaje* kot leto prej. Fizični obseg proizvodnje se je v primerjavi z letom 2006 povečal za 8,1 odstotka, fizični obseg prodaje pa za 3,2 odstotka. S prodajo na tuje trge je bilo doseženo 91,1 odstotka, s prodajo na domačem trgu pa 8,9 odstotka čistih prihodkov iz prodaje.

Vrednost zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje se je v primerjavi z letom 2006 povečala, zato ima postavka sprememba vrednosti zalog pozitiven predznak.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve so v obravnavanem letu večji od preteklega, ker ni obrazložitve, po prejšnjih navedbah sklepamo, da gre za izdelavo orodij in strojev v lastni orodjarni.

Povečanje *drugih poslovnih prihodkov* je posledica prejetih subvencij, dotacij, regresov ali kompenzacij; za kaj je šlo, ni pojasnjeno.

Stroški materiala predstavljajo največji del stroškov, saj zavzemajo 54,3-odstotni delež ustvarjenih poslovnih prihodkov. Glede na predhodno leto so porasli za 17,2 odstotka, njihova udeležba v prihodkih poslovanja se je povečala za 0,5 odstotka. V skupini materialnih stroškov največji delež zavzemajo stroški direktnega materiala, ki so se v primerjavi z letom 2006 povečali za 16,5 odstotkov in so zavzemali 50,2-odstotni delež doseženih prihodkov poslovanja.

Stroški storitev zavzemajo 8,3-odstotni delež ustvarjenih poslovnih prihodkov. Glede na predhodno leto so se povečali za 17,1 odstotka, njihova udeležba v prihodkih poslovanja pa je ostala enaka kot v preteklem letu.

Stroški dela so v letu 2007 zavzemali 21-odstotni delež poslovnih prihodkov. V primerjavi s predhodnim letom so nominalno porasli za 8,2 odstotka. Bruto plače predstavljajo 73 odstotkov stroškov dela. V primerjavi s preteklim letom so se v masi povečale za 11,8 odstotka. Povprečna bruto plača na zaposlenega je znašala 1.230,81 € in je bila za 8,7 odstotka višja od povprečne plače v letu 2006. Sorazmerno s plačami so se povečale dajatve na bruto plače.

Drugi stroški dela pa so se v primerjavi z letom 2006 povečali za 0,8 odstotka. Družba nima potencialnih obveznosti do zaposlenecv na podlagi zakona o neizplačanih oziroma premalo izplačanih plačah.

Amortizacija je podjetje obračunavalo na enak način kot pretekla leta, torej po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Strošek amortizacije v strukturi prihodkov predstavlja 5,5-odstotni delež, v primerjavi s preteklim letom pa se je povišal za 1,9 odstotka.

Iz preglednice *drugih poslovnih odhodkov* razberemo, da je bilo v letu 2007 veliko sredstev namenjenih za rezervacije (za kočljive pogodbe, pokojnine, jubilejne nagrade ipd., za dolgoročne rezervacije za pokrivanje drugih obveznosti iz preteklega poslovanja). Zmanjšali pa so se nekateri drugi stroški, npr. izdatki za varstvo okolja, nagrade dijakom in študentom na delovni praksi skupaj z dajatvami, štipendije dijakom in študentom ter ostali stroški.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev so se v skupnem znesku povečali, predvsem na račun prihodkov od obresti in prihodkov od prevrednotenja terjatev in dolgov zaradi ohranitve vrednosti.

Finančni odhodki so nastali zaradi oslabitve in odpisov finančnih naložb ter iz finančnih in poslovnih obveznosti. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti so porasli za 78 odstotkov, finančni odhodki iz poslovnih obveznosti pa so se zmanjšali za 75 odstotkov.

Izredni prihodki so se povečali na račun prejetih odškodnin in kazni ter drugih prihodkov. *Izredni prihodki* so se prav tako povečali na račun denarnih kazni in odškodnin ter drugih odhodkov.

Čisti poslovni izid obračunskega obdobja je bil dosežen v vrednosti 1.415.477 €, kar je 89 odstotkov vrednosti iz leta 2006, ki je po popravku bistvene napake znašala 1.590.094 €.

Iz izkaza poslovnega izida lahko sklepamo, da je poslovanje podjetja ekonomsko uspešno, saj je bil dosežen dober poslovni izid.

4.3.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po neposredni metodi (različica I), saj bolj ustreza možnostim zagotavljanja podatkov. Prikazuje neposredno denarne tokove, to je prejemke in izdatke v določenem obdobju. Prejemki pomenijo neposredno povečanje denarnih sredstev, izdatki pa neposredno zmanjšanje denarnih sredstev, zato lahko rečemo, da prikazuje dogajanja na transakcijskem računu podjetja. Če so prejemki v obdobju večji od izdatkov, bodo denarna sredstva konec obdobja večja kot na začetku obdobja, če pa so večji izdatki, se bodo denarna sredstva zmanjšala.

IDT je razdeljen na tri dele:

- a) Denarne tokove pri poslovanju.
- b) Denarne tokove pri naložbenju.
- c) Denarne tokove pri financiranju.

Iz izkaza denarnih tokov podjetja Niko je mogoče ugotoviti, da je bil denarni izid v obravnavanem obdobju veliko boljši kot v preteklem letu, ko je bil negativen. Razlog za povečanje denarnih sredstev v obračunskem obdobju je povečanje denarnih tokov pri poslovanju in pri financiranju, ki so bili višji od izdatkov pri naložbenju.

4.3.4 Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala prikazuje podatke o spreminjanju vrednosti kapitala. V izkazu gibanja kapitala za leto 2007 vidimo začetno stanje kapitala, povečano za čisti dobiček poslovnega leta. Po sklepu uprave in nadzornega sveta je dobiček iz leta 2007 z delom nerazporejenega dobička iz preteklih let razporejen v druge rezerve iz dobička, del v preneseni čisti dobiček, del pa ostaja še vedno nerazporejen. Del prenesenega čistega dobička je bil uporabljen za izplačilo dividend.

Družba je beležila bilančni dobiček v vrednosti 1.734.527 €, končna vrednost kapitala v letu 2007 pa je višja za 10,6 odstotka, kar je razvidno tudi iz bilance stanja.

4.3.5 Pojasnila k računovodskim izkazom

Pojasnila k računovodskim izkazom zajemajo polovico letnega poročila družbe Niko. Pojasnila se nanašajo na računovodski del poročila in dokaj podrobno razlagajo teoretične osnove za pridobitev določenih podatkov. Pojasnilom postavk v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida je dodanih veliko preglednic, ki podrobneje prikazujejo stanja na posameznih postavkah. Večino preglednic spremlja besedilo, ki dodatno razlaga določene postavke.

4.3.6 Revizorjevo poročilo

Podjetje v drugih razkritjih v zvezi z revizijo sporoča, katera revizijska hiša je revidirala računovodske izkaze po sklepu skupščine in kolikšen je bil strošek njihove storitve.

Revizorjevo poročilo v uvodu navaja, kateri računovodski izkazi in poročila so bili revidirani. Nadalje navaja odgovornost posloводства za pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Revizorjeva odgovornost je izraziti mnenje o obravnavanih računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizija mora biti opravljena v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. V poročilu je naštet, kaj zahtevajo ti standardi od revizorja.

Revizor v svojem mnenju izraža ugotovitev, da so računovodski izkazi resničen in pošten prikaz finančnega stanja gospodarske družbe Niko na dan 31. 12. 2007 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi. Po mnenju revizorja je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi.

5 IZHODIŠČA ZA SESTAVINE LETNEGA POROČILA V PRIHODNOSTI

Pri izdelavi letnega poročila za leto 2008 bo morala družba Niko Železniki upoštevati spremembe Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), slovenskih računovodskih standardov (SRS 2006), mednarodnih standardov računovodskega poročanja (MSRP) in kontnih okvirov.

Že zdaj podjetje v skladu s 54. členom ZGD-1 vodi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključí. Odslej bo moralo obvezno upoštevati novi kontni okvir za gospodarske družbe, ki ga določi Inštitut za revizijo RS.

Na podlagi zaključenih poslovnih knjig podjetje v treh mesecih po koncu vsakega poslovnega leta sestavi letno poročilo. Po novem bo treba najmanj enkrat letno preveriti, ali se stanje posameznih aktivnih in pasivnih postavk v poslovnih knjigah ujema z dejanskim stanjem.

S spremembami 55. člena ZGD-1 so postavljena višja merila določanja velikosti majhnih, srednje velikih in velikih družb, ki se izražajo z višino čistih prihodkov od prodaje in vrednostjo aktive, kar je eden od neposrednih temeljev pri opredeljevanju družbe do obveznosti za:

- revidiranje letnega poročila,
- konsolidiranje računovodskih izkazov in izdelavo konsolidiranega letnega poročila.

Podjetje Niko bo v letu 2008 na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let na bilančni presečni dan bilance stanja še vedno sodilo med velike družbe in bo zavezano reviziji. V skladu s 57. členom ZGD-1 bo moral revizor pregledati letno poročilo podjetja, in sicer v takšnem obsegu, ki je potreben, da bo lahko preveril:

- ali je njegova vsebina v skladu z drugimi sestavinami letnega poročila,
- izjavo o upravljanju družbe Niko, ki je po novem 70. členu ZGD-1 odslej obvezni sestavni del poslovnega poročila.

Po novem bo moralo revizorjevo poročilo vsebovati tudi pojasnjevalni odstavek, v katerem bo revizor na poseben način opozarjal ali se skliceval na katerokoli zadevo, za katero bo menil, da je to potrebno, ne da bi pri tem izrazil mnenje s pridržki.

Ker se je z vrednostnimi papirji družbe v letu 2008 še trgovalo na organiziranem trgu, je moral nadzorni svet oblikovati revizijsko komisijo, ki je po 279. členu ZGD-1 odslej obvezna. V skladu s spremembami novega Zakona o revidiranju (ZRev-2) je moral revizor s to komisijo sodelovati in jo obveščati o glavnih zadevah v zvezi z revizijo letnega poročila, še posebno o pomanjkljivostih notranjih kontrol v povezavi s postopkom računovodskega poročanja.

Letno poročilo srednje velikih in velikih gospodarskih subjektov sestavljata najmanj poslovno in računovodsko poročilo.

Po novem 60.a členu ZGD-1 bosta morala letno poročilo podpisati oba člana posloводства družbe Niko, kar pomeni solidarno odgovornost za vsebino letnega poročila s strani vseh članov posloводства.

Pri sestavi računovodskega dela letnega poročila bo morala družba Niko, poleg vseh pojasnil, ki so bila do zdaj zahtevana v 69. členu ZGD-1, razkriti tudi razkritja glede izpostavljenosti tveganju iz naslova:

- razkritij operacij družbe, ki niso izkazane v bilanci stanja, so pa tveganja in koristi, ki iz njih izhajajo, pomembni za oceno finančnega stanja družbe,
- razkritij transakcij družbe s povezanimi osebami, če so transakcije pomembne za oceno finančnega stanja družbe in niso bile opravljene pod običajnimi tržnimi pogoji, oziroma ne gre za odvisno družbo, katere obvladujoča družba je imetnica vseh deležev odvisne družbe ali srednje družbe, ki niso delniške družbe. Za vse družbe, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, navedene oprostitev ne veljajo.

V Uradnem listu RS št. 119/08 pa so bile objavljene spremembe slovenskih računovodskih standardov (SRS 2006):

- SRS 1 – Opredmetena osnovna sredstva.
- SRS 3 – Finančne naložbe,.
- SRS 5 – Terjatve.
- SRS 18 – Prihodki.
- SRS 37 – Računovodske rešitve v podjetjih v stečaju in likvidaciji.

Posebej pomembna je sprememba SRS 3, ki se nanaša na možnost prerazporeditve finančnega instrumenta v kategorijo po pošteni vrednosti preko poslovnega izida, kar podjetjem dopušča večjo elastičnost pri kreiranju računovodskih izkazov, iskanju najugodnejših podlag in rezultatov ob hkratni večji transparentnosti vseh bilančnih premikov.

Finančno sredstvo ali instrument je namreč potrebno po začetnem pripoznanju, ki je lahko vezano na datum trgovanja ali na datum poravnave, izmeriti po pošteni vrednosti. Poštena vrednost je dokazana, če jo je mogoče zanesljivo izmeriti, kar pomeni, da je objavljena cena na delujočem trgu vrednostnih papirjev ali da obstaja model vrednotenja, pri katerem so vložki podatkov dokazani s cenami delujočega trga. Finančno sredstvo je po začetnem pripoznanju ponavadi izmerjeno po pošteni vrednosti preko poslovnega izida, finančne naložbe pa po nabavni vrednosti ali po odplačni vrednosti.

Finančno sredstvo, izmerjeno po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, mora izpolnjevati določene pogoje. Po novem SRS 3.25 je treba na dan bilance stanja oceniti, ali obstaja kak nepristranski dokaz o morebitni oslabiljenosti finančne naložbe. Če tak dokaz obstaja, je treba finančno naložbo prevrednotiti zaradi oslabitve. Podjetje bo moralo sprejeti ustrezno računovodsko usmeritev za ugotavljanje oslabitve finančnih naložb ter jo dosledno uporabljati in razkriti v računovodskem poročilu, kjer bo razkrilo način in znesek pripoznanja oslabitve, znesek zmanjšanja presežka iz prevrednotenja ter znesek negativnega presežka iz prevrednotenja za vse finančne naložbe.

Tako bo v skladu z novim SRS 3.45.a. podjetje moralo razkriti:

- finančno sredstvo, prerazvrščeno v posamezno kategorijo in iz nje,
- knjigovodsko vrednost in pošteno vrednost vseh finančnih sredstev, ki so bila prerazvrščena v sedanjem obdobju in predhodnih obdobjih poročanja za vsako obdobje poročanja do odprave pripoznanja finančnih sredstev,
- izjemne razmere ter dejstva in okoliščine, ki nakazujejo, da so bile razmere izjemne,
- dobiček ali izgubo iz spremembe poštene vrednosti, ki je bil(a) pripoznan(a) v poslovnem izidu ali presežku iz prevrednotenja v tem obdobju in predhodnih obdobjih poročanja za obdobje poročanja, v katerem je bilo finančno sredstvo prerazvrščeno,
- dobiček ali izgubo iz spremembe poštene vrednosti, ki bi bil(a) pripoznan(a) v poslovnem izidu ali presežku iz prevrednotenja, če finančno sredstvo ne bi bilo prerazvrščeno za vsako obdobje poročanja po prerazvrstitvi (vključno z obdobjem poročanja, v katerem je bilo prerazvrščeno) do odprave pripoznanja finančnega sredstva, ter dobiček, izgubo, dohodek in odhodek, ki so pripoznani v poslovnem izidu, za vsako obdobje poročanja ter
- efektivno obrestno mero in ocenjene zneske denarnih tokov, za katere podjetje pričakuje, da jih bo izterjalo, po stanju na datum prerazvrstitve finančnega sredstva.

Navedene spremembe veljajo od 1. julija 2008, kar pomeni, da podjetje finančnih sredstev ne more prerazvrstiti pred 1. julijem 2008. Vse prerazvrstitve, ki se bodo izvedle po 1. novembru, pa se evidentirajo na datum prerazvrstitve. Podjetje je prav tako zavezano k razkrivanju prerazvrstitev pod navedenimi pogoji po 1. juliju 2008 (Kunšek 2009).

6 SKLEP

Letno poročilo delniške družbe Niko je izdelano po zahtevah zakona o gospodarskih družbah in slovenskih računovodskih standardov. Vsebuje vse zahtevane sestavine. Med navedbami v poslovnem delu poročila in računovodskim poročilom ni bistvenih neskladnosti. Menim, da je računovodski del poročila dobro napisan, predstavljeni so podatki in razkritja, ki jih pričakujemo. K vsem izidom in izkazom so podana podrobna pojasnila.

Da bi bilo celotno poročilo bolj prijazno za uporabnike, bi bilo potrebno:

- izboljšati splošni vtis letnega poročila. Enolični naslovnici namreč sledi enolično besedilo, ki se v letih izdelave poročila ne spreminja. Pogrešam svež veter in več oblikovalske inovativnosti;
- zagotoviti večjo preglednost poslovnega dela poročila. Večji presledek med vrsticami, kakšen odstavek več in podatki, naštetih v alinejah, bi preglednost nedvomno povečali. V poročilo bi lahko vključili več grafov in drugega slikovnega materiala;
- v poročilo vključiti nagovor predsednika uprave;
- vključiti tudi poročilo nadzornega sveta;
- več bi morali poročati o odnosih s širšim družbenim okoljem, saj so pomembni za uspešno dolgoročno delovanje (aktivnosti za podporo humanitarnim, znanstvenim, kulturnim, športnim in drugim neprofitnim organizacijam, aktivnosti za varovanje okolja, aktivnosti za zagotavljanje trajnostnega razvoja);
- več bi morali poročati o upravljanju s tveganji (predstaviti ključne vrste tveganj, ki jim je družba izpostavljena, predstaviti politiko upravljanja s posameznimi vrstami tveganj).

Kot še veliko podjetij najbrž tudi naše letno poročilo izdeluje predvsem zato, ker tako narekuje zakon. A v življenju podjetja je takih zahtev veliko, kar se tiče zahtev državnih institucij, pa vse. In podjetje se mora maksimalno potruditi, da jih izpolni. Tako naj bo tudi z izdelavo letnega poročila. Saj navsezadnje poslovodstvo z njim predstavi svoje delo, uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja in vizijo prihodnosti.

LITERATURA

- Atrill, Peter in Eddie McLaney. 1997. *Accounting and Finance for Nonspecialists*. London: Prentice Hall.
- Glautier, Michael.W.E. in Brian Underdown. 1997. *Accounting Theory and practice*. London: Pitman.
- Glynn, John in drugi. 1998. *Accounting for Managers*. London: International Thomson Business Press.
- Holmes, Geoffrey in drugi. 2005. *Interpretacija poslovnih poročil in računovodskih izkazov*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Horvat, Tatjana. 2000. *Priprava letnega poročila za komuniciranje z interesnimi skupinami podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Horvat, Tatjana. 2006. *Gradivo za izobraževanje za predmet Poslovodno poročanje*. Koper: Visoka šola za management.
- Kavčič, Slavka. 1998. *"Več in bolje" pri izgrajevanju sodobnih računovodskih metod in modelov*. Forum odločnosti in mojstrstva. Otočec: Zveza ekonomistov Slovenije.
- Kobeja, Boris. 2002. *Napotki za pisanje seminarske in diplomske naloge*. Koper: Visoka šola za management.
- Kolarič, Branka in Anton Gerečnik. 2002. *Računovodstvo I*. Ljubljana: DZS.
- Kolarič, Branka in Anton Gerečnik. 2003. *Računovodstvo II*. Ljubljana: DZS.
- Novak, Aleš. 2008. *Vrednotenje gospodarskih kategorij pri zunanjem računovodskem poročanju*. Koper: Visoka šola za management.
- Theaker, Alison. 2004. *Priročnik za odnose z javnostmi*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Turk, Ivan. 2002. *Pojmovnik računovodstva, financ in revizije*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Turk, Ivan in drugi. 1997. *Poslovodno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Vežjak, Branka. 2004. *Razkritja k bilanci stanja in poslovnega izida za gospodarske družbe, zavezana reviziji*. Ljubljana: Iks.
- Vežjak, Branka, 2002. *Zakonsko zahtevana razkritja v letnih poročilih*. Ljubljana: Revizor.

VIRI

- Državni portal Republike Slovenije. 2008. *Vpogled v javno objavljena letna poročila gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov (JOLP)*. [Http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPoslovni.euprava?1=1&sid=1174&zdid=1465&css.velikost=0](http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPoslovni.euprava?1=1&sid=1174&zdid=1465&css.velikost=0) (20. 9. 2008).
- Kunšek, Mojca. 2008. *Letno poročilo za leto 2007*. [Http://www.ius-software.si/Novice/prikaz_Komentar.asp?id=33724&Skatla=](http://www.ius-software.si/Novice/prikaz_Komentar.asp?id=33724&Skatla=) (1. 4. 2008).
- Kunšek, Mojca. 2008. *Spremembe SRS se uporabljajo že za leto 2008*. [Http://www.findinfo.si/DnevneVsebine/Aktualno.aspx?id=6494](http://www.findinfo.si/DnevneVsebine/Aktualno.aspx?id=6494) (12. 3. 2009).

- Kunšek, Mojca. 2008. *Spremembe ZGD-1 prinašajo nove zahteve glede izdelave letnega poročila*. [Http://www.ius-software.si/Novice/prikaz_Komentar.asp?id = 38812&Skatla=2](http://www.ius-software.si/Novice/prikaz_Komentar.asp?id=38812&Skatla=2) (12. 3. 2009).
- Niko Železniki. 2008a. *Letno poročilo podjetja za leto 2007*. [Http://www.niko.si/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,33/Itemid,53/lang/](http://www.niko.si/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,33/Itemid,53/lang/) (1. 6. 2008).
- Niko Železniki. 2008b. *Zgodovina podjetja*. [Http://www.niko.si/content/blogsection/4/26/lang/](http://www.niko.si/content/blogsection/4/26/lang/) (3. 7. 2008).
- Niko Železniki. 2008c. *Pozicija in vizija podjetja*. [Http://www.niko.si/content/blogcategory/14/28/lang/](http://www.niko.si/content/blogcategory/14/28/lang/) (15. 7. 2008).
- Popovič, Tjaša. 2005. *Razkritja v letnem poročilu*. Diplomsko delo. [Http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/popovic1842.pdf](http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/popovic1842.pdf). (15. 8. 2008).
- RMC. 2008. *Splošno o MSRP*. [Http://www.rmc.si/MSRPSplosno.html](http://www.rmc.si/MSRPSplosno.html) (25. 7. 2008).
- Slovenski inštitut za revizijo. 2006. *Uvod v Slovenske računovodske standarde*. [Http://www.si-revizija.si/publikacije/index.php](http://www.si-revizija.si/publikacije/index.php) (25. 7. 2008).
- Turk, I. idr. 2006. *Gradivo za izobraževanje za predmet Računovodstvo*. [Http://www.pf.uni-mb.si/datoteke/racunovodstvo-splosni_del_2006-srs-3.pdf](http://www.pf.uni-mb.si/datoteke/racunovodstvo-splosni_del_2006-srs-3.pdf) (25. 5. 2008).
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). 2006. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.

PRILOGE

Priloga 1 Bilanca stanja na dan 31. 12. 2007

Priloga 2 Izkaz poslovnega izida na dan 31. 12. 2007

Priloga 3 Izkaz denarnih tokov

Priloga 4 Izkaz gibanja kapitala od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

Priloga 5 Revizorjevo poročilo

2. BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2007

v EUR				
		2007	2006	%
	SREDSTVA	27.034.729	20.183.017	100%
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA	17.637.315	12.436.265	65%
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	111.976	139.267	0%
1.	Dolgoročne premoženjske pravice	111.976	137.877	
2.	Dobro ime	0	0	
3.	Predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva	0	0	
4.	Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	0	0	
5.	Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	1.390	
II.	Opredmetena osnovna sredstva	17.039.243	11.830.991	63%
1.	Zemljišča in zgradbe	3.848.959	4.090.703	
a)	Zemljišča	632.020	632.019	
b)	Zgradbe	3.216.939	3.458.684	
2.	Proizvajalne naprave in stroji	5.168.296	6.896.240	
3.	Druge naprave in oprema	330.326	(1.187.417)	
4.	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev in opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	7.691.662	2.031.465	
a)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	7.634.050	1.940.111	
b)	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	57.612	91.354	
5.	Osnovna čreda	0	0	
6.	Večletni nasadi	0	0	
III.	Naložbene nepremičnine	0	0	0%
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	352.753	331.714	1%
1.	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	352.753	330.316	
a)	Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0	
b)	Delnice in deleži v pridruženih družbah	0	0	
c)	Druge delnice in deleži	352.753	330.316	
č)	Druge dolgoročne finančne naložbe	0	0	
2.	Dolgoročna posojila	0	1.398	
a)	Dolgoročna posojila družbam v skupini	0	0	
b)	Druge dolgoročna posojila	0	1.398	
c)	Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital	0	0	
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	0%
1.	Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini	0	0	
2.	Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	0	0	
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	0	0	
VI.	Odložene terjatve za davke	133.343	134.293	0%
B.	KRATKOROČNA SREDSTVA	9.382.748	7.734.217	35%
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	0%
II.	Zaloge	4.795.256	3.847.993	18%
1.	Material	1.789.489	1.491.166	
2.	Nedokončana proizvodnja	605.908	732.870	
3.	Proizvodi in trgovsko blago	2.337.906	1.566.241	
4.	Predujmi za zaloge	61.953	57.716	
III.	Kratkoročne finančne naložbe	0	447	0%
1.	Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0	0	
a)	Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0	
b)	Druge delnice in deleži	0	0	
c)	Druge kratkoročne finančne naložbe	0	0	
2.	Kratkoročna posojila	0	447	
a)	Kratkoročna posojila družbam v skupini	0	0	
b)	Kratkoročna posojila drugim	0	447	
c)	Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital	0	0	
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	3.986.305	3.815.469	15%
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	0	0	
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	3.476.692	3.362.990	
3.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	509.613	452.479	
V.	Denarna sredstva	601.187	70.309	2%
C.	KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	14.666	12.535	0%
	IZVENBILANČNA EVIDENCA	5.001.691	5.170.439	

Priloga 1

		v EUR		
		2007	2006	%
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		27.034.729	20.183.017	100%
A.	KAPITAL	11.434.078	10.336.577	42%
I.	Vpoklicani kapital	1.497.037	1.497.037	6%
1.	Osnovni kapital	1.497.037	1.497.037	
2.	Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0	
II.	Kapitalske rezerve	2.303.390	2.303.389	9%
III.	Rezerve iz dobička	5.899.124	5.191.387	22%
1.	Zakonske rezerve	424.929	424.929	
2.	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0	
3.	Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)	0	0	
4.	Statutarne rezerve	0	0	
5.	Druge rezerve iz dobička	5.474.195	4.766.458	
IV.	Presežek iz prevrednotenja	0	0	0%
V.	Preneseni čisti poslovni izid	1.026.788	448.443	4%
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	707.739	896.321	3%
B.	REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.453.525	727.908	5%
1.	Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	545.010	527.996	
2.	Druge rezervacije	150.000	0	
3.	Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	758.515	199.912	
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	2.709.720	3.572.075	10%
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	2.128.571	2.924.683	8%
1.	Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0	
2.	Dolgoročne finančne obveznosti do bank	2.128.571	2.924.683	
3.	Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	0	0	
4.	Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	0	
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti	544.727	634.072	2%
1.	Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0	
2.	Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	0	
3.	Dolgoročne menične obveznosti	0	0	
4.	Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	0	0	
5.	Druge dolgoročne poslovne obveznosti	544.727	634.072	
III.	Odložene obveznosti za davek	36.422	13.320	0%
Č.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	11.437.406	5.546.436	42%
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0	0%
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	4.912.503	1.816.771	18%
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0	
2.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	4.912.503	1.816.771	
3.	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	0	0	
4.	Druge kratkoročne finančne obveznosti	0	0	
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	6.524.903	3.729.665	24%
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0	
2.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	5.488.675	3.247.680	
3.	Kratkoročne menične obveznosti	0	0	
4.	Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	0	0	
5.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	1.036.228	481.985	
D.	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	21	0%
IZVENBILANČNA EVIDENCA		5.001.691	5.170.439	

3. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA od 1.1.2007 do 31.12.2007

		v EUR	
		2007	2006
1.	Čisti prihodki od prodaje	28.152.630	25.375.346
a)	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	2.493.164	2.415.415
b)	Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	25.659.466	22.959.932
2.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	653.725	(199.266)
3.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	1.307.138	845.130
4.	Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	482.798	305.512
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	(19.628.640)	(16.643.169)
a)	Nabavna vrednost prodanih blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	(17.089.068)	(14.474.754)
b)	Stroški storitev	(2.539.572)	(2.168.415)
6.	Stroški dela	(6.438.463)	(5.950.981)
a)	Stroški plač	(4.612.322)	(4.200.668)
b)	Stroški socialnih zavarovanj	(833.572)	(765.628)
	od tega stroški pokojninskih zavarovanj	(85.437)	(85.653)
c)	Drugi stroški dela	(992.569)	(984.685)
7.	Odpisi vrednosti	(1.802.063)	(1.799.195)
a)	Amortizacija	(1.685.317)	(1.653.084)
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	(18.696)	(21.207)
c)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	(98.050)	(124.904)
8.	Drugi poslovni odhodki	(542.184)	(150.476)
9.	Finančni prihodki iz deležev	0	0
a)	Finančni prihodki iz deležev v družbah skupini	0	0
b)	Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah	0	0
c)	Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah	0	0
č)	Drugi prihodki iz drugih naložb	0	0
10.	Finančni prihodki iz danih posojil	0	0
a)	Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini	0	0
b)	Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	0	0
11.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	29.908	25.292
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini	0	0
b)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	29.908	25.292
12.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	(93)	0
13.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	(340.127)	(190.941)
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini	0	0
b)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	(340.127)	(190.941)
c)	Finančni odhodki iz izdanih obveznic	0	0
č)	Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	0	0
14.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	(12.277)	(47.772)
a)	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini	0	0
b)	Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti	(9.602)	(16.062)
c)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	(2.675)	(31.710)
15.	Drugi prihodki	452.940	27.729
16.	Drugi odhodki	(386.707)	(150)
17.	Davek iz dobička	(489.056)	(8.755)
18.	Odloženi davki	(24.052)	1.786
19.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRACUNSKEGA OBDOBJA	1.415.477	1.590.093

4. IZKAZ DENARNIH TOKOV

	2007	2006
A DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU		
a) Postavke izkaza poslovnega izida	3.086.625	3.247.100
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje)	29.094.020	26.402.637
in finančni prihodki iz poslovnih terjatev		
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevrednotenje) in finančni odh. iz posl.obveznosti	-25.998.965	-23.201.545
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-8.430	46.008
b) Spremembe čistih obratnih sredstev(in časovnih razmejite, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	1.290.532	110.332
Začetne manj končne poslovne terjatve	-149.618	-312.532
Začetne manj končne aktivne kratkoročne časovne razmejitve	-2.123	-2.384
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	1.354	-134.293
Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0
Začetne manj končne zaloge	-1.045.313	-191.380
Končni manj začetni poslovni dolgovi	2.408.996	671.431
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	256.679	-136.375
Končne manj začetne odložene obveznosti za davek	-179.443	215.865
c) Prebitek prejemkov (izdatkov) pri poslovanju(a+b)	4.377.157	3.357.432
B DENARNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU		
a) Prejemki pri naložbenju	4.789	209
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na naložbenje	0	0
Prejemki od odtujitve neopredmetenih sredstev	0	0
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	3.038	209
Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	0	0
Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb	1.751	0
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	0	0
b) Izdatki pri naložbenju	-5.546.236	-2.398.564
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-20.709	-82.653
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-5.503.090	-2.315.911
Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	0	0
Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	-22.437	0
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	0	0
c) Prebitek prejemkov (izdatkov) pri naložbenju (a+b)	-5.541.447	-2.398.355
C DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU		
a) Prejemki pri financiranju	6.820.187	5.274.037
Prejemki od vplačanega kapitala	0	0
Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	1.804.187	2.196.116
Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	5.016.000	3.077.921
b) Izdatki pri financiranju	-5.125.020	-6.275.026
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-292.575	-190.940
Izdatki za vračila kapitala	0	0
Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-185.714	-546.990
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	-4.334.853	-5.326.670
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	-311.878	-210.426
c) Prebitek prejemkov (izdatkov) pri financiranju (a+b)	1.695.167	-1.000.989
C. KONČNO STANJE DENARNIH SREDSTEV	601.187	70.310
x) Denarni izid v obdobju (Ac+Bc+Cc)	530.877	-41.912
y) Začetno stanje denarnih sredstev	70.310	112.222

5. IZKAZ GIBANJA KAPITALA od 1.1.2007 do 31.12.2007

	Vpoklicani kapital			Rezerve iz dobička					Presežek iz prevrednotenja	Preneseni čisti poslovni izidi		Čisti poslovni izidi poslovnega leta		Skupaj
	Osnovni kapital	Nevpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže	Lastne delnice in lastni poslovni deleži	Statutarne rezerve	Druge rezerve iz dobička		Preneseni čisti dobiček	Prenesena čista izguba	Čisti dobiček poslovnega leta	Čista izguba poslovnega leta	
A. Začetno stanje 31/12-2006	1.497.037	0	2.303.389	424.929	0	0	0	4.766.458	0	448.443	0	896.321	0	10.336.577
B. Premiki v kapital	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.415.477	0	1.415.477
a) Vpis vpoklicanega osnovnega kapitala														0
b) Vpis nevpoklicanega osnovnega kapitala														0
c) Vpoklic vpisanega osnovnega kapitala														0
č) Vnos dodatnih vplačil kapitala														0
d) Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta												1.415.477		1.415.477
e) Vnos zneska prevrednotenj kapitala														0
f) Druga povečanja sestavin kapitala										0				0
g) Nakup lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev														0
C. Premiki v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	707.738	0	896.310	0	(1.604.059)	0	(11)
a) Razporeditev čistega dobička kot sestavine kapitala po sklopu uprave in nadzora sveta														(11)
b) Razporeditev čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu sk. p.džne								707.738		896.310		(1.604.059)		0
c) Poravnava izgube kot odbitne sestavine kapitala														0
č) Oblikovanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže iz drugih sestavin kapitala														0
d) Zmanjšanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže in razporeditev na druga sestavine kapitala														0
e) Izplačila (obračun) dividend v obliki delnic														0
f) Druge prerazporeditve sestavin kapitala														0
Č. Premiki iz kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(317.965)	0	0	0	(317.965)
a) Izplačilo dividend										(317.965)				(317.965)
b) Vračilo kapitala														0
c) Uporaba presežka iz prevrednotenja (za oslabitev sredstev)												0		0
d) Prenos presežka iz prevrednotenja (v poslovna prihodka ali finančno prihodka)														0
e) Druga zmanjšanja sestavin kapitala														0
f) Odtujitev oziroma umik lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev														0
D. Končno stanje 31/12-2007	1.497.037	0	2.303.380	424.929	0	0	0	5.474.195	0	1.026.788	0	707.739	0	11.434.078
BILANČNI DOBIČEK / IZGUBA										1.026.788	0	707.739	0	1.734.527

Odgovorna oseba:

Direktor:

